

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

310389 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూన్ నెల 29-వ తేది గురువారము
మంతుభినామ సంవత్సరము, ఆషాఢ మాస శుద్ధ పంచమి గి.

No 76

సంపుటము ౯

సంచిక ౭౬

టెక్స్టు బుక్కు
స్కూల్ బుక్కు
నోట్ బుక్కు
హిప్పరీ, జాగ్రసి
సయింసు పుస్తకములు
మాక్సిలన్ లాంగ్ మెయ్య వగైరాల
ప్రచురములు
వికోరియా డిపో,
మైలాపూరు మద్రాసు

భారీ ఆర్డర్ కు మంచి డిస్కంపుంటు.

దంత చూడము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూడముతో పంతుతోముటవలన చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించుతుండును. నోటి దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాముః జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా గృహం పడవలమీద రంగుననుంచి. శేఖర కలవ తేప్పించుటచే చవుకగా ప్రకటమైన, శేఖరమానుల కమ్మలు, దూలములు, రవునుతుండ్లు చిల్లరగానున్న, వర్షపులకు తోట్ల భరితులను ఏకయింపు చున్నాము. చెన్న పట్టణం శేఖరం లే మా శేఖరు తిక్కవ, వంజుల చాక్లీలు కూడా తిక్కవన నుండును, కాకలిక్కి నాదు, ఇట్లు వ్రాయవలె.

ఆ. సు. మా. గాయము, కంపేనివారికి

శేఖర కలవర్తము, కాకినాడ.

భయపడవద్దు

వేలువట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుడి 1-కి కల 0-8-0. 1 బుడి మొదలు 8 బుద్దవరకు పోస్తే 0-8-0. 4-8-0. నుడియార్దరు కేసిన వారికి 1 డజన్ బుద్దు పోస్తే జీవించడం పంపబడును. పక్షివారము, పిచ్చ, వడ్డము తీయము, మూలము, ఆతి

మూతము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమ్మకమైన ఔషధములు గలవు. క్యాటలాగుకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము. మికు గల బాధలను వ్రాసి మంచి ఔషధమును పొందును. (119-980)

Telegrams: Rajvaid Sri Bamanadasji Kaviraj
Rajvaid 152, Harrishan Road, CALCUTTA.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు మార్బులందు సేర్వకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినుసున కొక గంట పని. "ప్రపోన్న క్షన్యు నిమిత్త మహాలిగ్గ పంపించండి!" (13) ఇక ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో కయారుచేయబడిన సకలవిధగల, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్హత యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలముకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు కృష్టికరముగా తేనివో వాపసు తీసికొని వైక వియ్యబడును. (6)

కమ్మసాపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంక కాలబీధి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను నెం. 880 } నాయుడు అంతుసెన్న

నగలుకరము 87 వైవావిధాలు మద్రాసు.

వేదం కంపెని, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు
గా. హరినర్సోత్తమరాయ కృతులు.
మూర్ఖ రాజు:-(టాల్సుటాయిక ఫ సీకినవ్యయ తావలము) 0-4-0
సీకిధర్మము:-(మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0
ప్రభుత్వము:-(తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0
శ్రీరామచంద్ర:-(సోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0
అబలాసచ్చంద్ర:-(సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0
Neglected Emperor Poet 0-8-0
వేదం కంపెని, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

లేలమెప్పులకు ప్రసిద్ధి తెల్లనది
ఇతర ఏవిధమైన నుష్టలను కూడా
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయవగును. వెల 0-1-0 ల ఆణాలు.

మొదటిరకము వెండిచే (6)

తయారు చేయబడిన

నవ నాగరికమునకు తగినట్టి పలురకముల వట్టె గొలుసులు, మిరియాల గొలుసు, చుట్టిగొలుసు, గజగొలుసు, నేమియా గొలుసు, ఆంజెలు, బెల్లం, బత్తెనులు, మహాత్మాగాంధీ, లోకమాన్య తిలకు పతకము మున్నగువని విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది ఒక సారి వేరముకొనిన తిరువారి నిష్కడము మావద్దలే వత్తురు. ఉమ్మికి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపె (1842) నగలుకరము, వైవావిధాలుకాకి, మద్రాసు

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది చిత్తిమణికి శ్రేష్ఠతయనది. సహజీవానులు, శేపాదలు, చుచ్చులు, నర్మగోగములు, కీళ్ళవోడ్డులు, మొదల వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బెల చాలవలె.

20 టం డబ్బీ 1-4-0 టం. టం. 0-8-0

కూష్మాంధి లేహ్యము.

ఆర్యుష్టము, నిక్కాక, క్యాటలిక, పలురకము, పుల్ల చుంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డం చాలును. 20 టం డబ్బీ 1-4-0 టం. టం. 0-1-0

పి. కి. పి. అంతుకో, ఆయుర్వేదపరమాజ్ఞ

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి (లిమిటెడ్)

19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు పోస్టు, మద్రాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల - రహస్యము లేకు.

డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. డి. సి. ఎమ్

గారిచే స్థాపించబడినది.

(3186)

కి లక్షల మూలధనముతో రమారమి రెండు లక్షలు జను అయినవి.

కావలసిన వారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

తుక్కి, పాలస్తీను

పాలస్తీనునుండి వెడలిపాండు.

కీ. శే. ఫిల్తుమాన్ సర్ హెన్రీ విల్సన్

లండను డెయిలీ మెయిలు విలేజుకును యుద్ధమునందు కిల్లమార్గముగండిన 500 హెన్రీ విల్సన్ గారికిని యీ క్రింది శుభావేశము జరిగెను.

ప్రతి మనవారు పాలస్తీనునందు చేయుపనియేమి? ఎందులకప్పుడు కల్లెజిని? ఎంతవయసు మనుష్యుడి? అచ్చటనుండి ఎంతవయసు చేదిరా గూడదు.

500 హెన్రీవిల్సన్ నిష్ఠాశ్రముగ నన్నిటికిని సమాధాన మిచ్చెను.

బాల్కన్ గారు కొంతకాలము క్రిందట యుద్ధమునందు నుండున మనవారు పాలస్తీనునందు వ్నారు. మన మచ్చట నుండి తేచినచ్చిన ప్రపంచములో యూదు లెచ్చటయును అచ్చట చ్చటయును నుండున, వారికిని యుద్ధము హోరాహోరము జరుగునని ఆతడు రాజకీయమువారులకు బోధించెను.

అట్లు జరుగుట నిజమేనా?

ఈ సే నేమి చెప్పాలను. నేను యూదులకు ప్రతికూలు తమగాను. గ్రీకులను నా స్నేహితులేకాని వారు తమ క్రైస్తవమిందిన పనులను తమవై చెల్లించిరి. ఆరేవీయనులు యూదులను చంపకుండ తప్పించుటకు మన టూమిలు - అంగ్లనైషలు - అచ్చటనున్నారు. క్రైస్తులనుగ్రహించుటకు మన టూమిలున్నందున యూదు లచ్చట నున్నారు. మన టూమిలు లేని వెల్లెజివో యూదులును లేని వెల్లెజివోనును టూమిలచ్చటనుండ నభిలషించుచున్నానని ప్రభువవలెను. అట్టి అభిలాష వారికి లేకలేదు. ఈ కుర్రవాండ్రు 1918వ సంవత్సరము నుండియు భారత్వమును కాపాడుచుంటుంటే. ఆ అత్యున్నత ప్రదేశమునందు వారు మన్నన గొంతలందును, గౌరవములందును కలము గడుపుచున్నారు. ఎప్పుడెప్పుడు యుదుట వెల్లెజివోయని వారును పరిశీలించుచున్నారు. వారు తొందరగా బయటకువచ్చిన బాగుగ నుండెదదని నేనునాకోరుచుంటిని. యుద్ధకార్యాలయమువారు కోరినందున వారచ్చట యుండినయియు తలంపవలదు. ఎక్కటి కైనను వారిని మరేధర్మమున కైనను పరిమించవచ్చును.

లాయడుబార్డ్ పొరబాటు

యుద్ధకార్యాలయ సలహాను నిరాకరించి

గ్రీకులను సహాయచేయుట.

జరిగిన కథయిది. తుక్కి-సంధ్యకలెనే, పాలస్తీనునందును లాయడుబార్డ్ పొరబాటుపడినాడు. తుక్కి-సంధ్యకలెనే దాక్షిణ్యము జూపిస్తే, పాలస్తీను, మెసపొటేమియా, ఈజిప్టు, భారతదేశములందు కొంతయు, తృప్తియు దెను.

(1) లాయడుబార్డ్ గారు గ్రీకులకు మేల కపింకెనో కప్పాలరా?

(2) నేనుచెప్పబాలను. లాయడుబార్డ్ గారిమారుకన్నప గానే ఆతనిని నేను ఆశ్చర్యపడగదలచితిని. ఆతడు చెప్పినది యుద్ధకార్యాలయము వారిసలహా ననుసరించి కాదు కాదు తెలియును. మే మెప్పుడును అందులకు ప్రతికూలముగనుంటిమి. ఈవిషయమై లాయడుబార్డ్ గారు విచారించుచు, కాన్స్టాంటి నోపొలిస్ లోని బ్రిటిషు రాయబారి, రీడింగు ప్రభువుల సలహాల ననుసరించి భయలేదనియు నాకు స్పష్టముగ తెలియును. లాయడుబార్డ్ గారును, మరొకరు ప్రభావవంతములను స్మిర్నాను గ్రీకులకు ప్రాంచి విదేశము, కార్యాలయముగద్ద నిచ్చుమిండిన పనులను నేనచ్చట నుంటిని. స్మిర్నాకు వైసికులను బంపవలసివదని నా కుత్సితమయ్యెను. నేనేమి చెప్పటకును వీలుండినది కాదు. అది నెడనారి మంత్రాంగళియే.

అన్నిటి గ్రీకు ప్రధానమిది మెటనే నాతో నూడ వాహాటలు సప్రాయాకు వచ్చెను. ఆతడు మంచిస్నేహితుడు. 9వ దేశమును తా నే పాడుచేసికొనెనని నేను మోమాటమి లేకుండ చెప్పితిని ఆతడు నామాటలను విని నవ్వు త్రొక్కివుచ్చెను. అంతట నే నాతనితో "యారు స్మిర్నాకు వెళ్లవలెను, అత్యుయూకు గూడ వెళ్లవలెను లేదా లేది వెళ్లవలె"ని చెప్పితిని.

ఆందులో నూత్ను వేమియులేదు. సామాన్యముగ సంకటము బోధనకు విషయమే. తోడల్లంత చిట్టు ప్రక్కల పండుగదా నుకమ్ములు కాదుకొనియుండ బడలేవు కట్టలను కాపాడుకొనుట కష్టము.

పాలస్తీను విషయమే మనల యా గోచరితము. నా: క్రియము మితముగ నగుచుండెను. పాలస్తీనుకు మూడుకొట్ట

పానాలు, కాన్స్టాంటి నోపును 3 కొట్ట పానాలు, లోమ్బుడి మొదలు పదునొకండు కొట్ట పానాలవరకు మెసపొటేమియా కను వ్యయముగనుండెను 1919, 1920 వ సంవత్సరములకు పర్షియా, మెసపొటేమియాకై మనము ముప్పుదియొకొట్టు కచ్చించితిమి. వీరుబాగు కని ఆగియుండిన గమయమున నైసి కులసందరను వ్యవేశమునకు బిలిపించుకొనుటకుమారుగ మరొకం యు నైసికులనుజేర్చి అచ్చటికే యితిమి. ఇంగ్లాండులో మరేయెడు కొట్ల పానాలను నమూనాచేసెతిమి. నైసి వ్యవహారములందు బౌద్ధవ్యము జూపిన యధికము గలుగును. పాలస్తీను, మెసపొటేమి యాలందు మన కనర్థము గలుగు చిన్నాములే కన్పించుచున్నవి. రువ్వయు నైసికు లచ్చటికి బ్రకటి చేసెను, కొందరు నైసి కులను యింపి వెడల దగమవలసి యుండును. మెసపొటేమియా లోనూడ నట్టి స్థితియేయున్నది. 1920 వ సంవత్సరమునం దచ్చట 2 1/2 డివిజనుల పటాలము లుండినను. వారికి సహాయముగ భారతదేశమునుండి మరొకెండు డివిజనులను బంపవలసి వచ్చెను.

దండుగ వ్యయపు యుక్తులు

ఇది పాలస్తీను కన్న సామ్రాజ్యమున కంటటికిని సంబంధించిన సమస్య. మన మిప్పుడు పశ్చిమసింధువున విషయముకటి గలదు జనకు సామ్రాజ్యము, లాయడుబార్డ్, నూడ దిక్కుట కష్టము. ఈ రెండిలో నొకటి పోవలెను."

500 హెన్రీ విల్సన్ నకు పాలస్తీను, ఈజిప్టులందు జరుగు విషయములు బాగుగ తెలిసియుండెను.

విల్సన్ గారు డెయిలీ మెయిలు విలేజుకుతో నిట్లు నిశ్చయించెను.

లాయడు బార్డ్ గారి యాగడ మేమో మీకు తెలియునా? తాను చాల యుక్తవయస్సున అతని యభిప్రాయము. అందు కలననే మన వారింకను కాన్స్టాంటి నోపులనుం దుండవలసి వచ్చింది. బాస్కర్సును మనము అట్లే యుండితిమి. మనము పాలస్తీనునుండి లేచి వెళ్లవలెనని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. మనము వెల్లెజివో, పాలస్తీను వాస్తవ్యులు తమ రాజ్యకీర్తిని తామే నిర్ణయించుకొందురు."

ఇంతంతయు తప్పనియు, బ్రిటిషు రాజ్యాంగవైత్తి రీతి విధముగ నే మూర్ఖముగ నుండెనో; సామ్రాజ్యమునకు హానికలిగించిన వాగదగును. - మదరాసు మెయిలు.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 1/2 హెచ్. పి. హార్స్ ప్వి ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిచేయుచు ముందరిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పొడవుగను, రెండు పుల్లలు, వెడ్జ నూనెకొట్టి, 2 1/2 అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక
7, తిరువెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నోటీసు.

బెజవాడలో తేల్చిపోలు యస్తేటు జమీందారుగారి తాలూకు పాత ముససలు కోర్టు వద్ద నున్న స్థలములలో 960 To 972 నెంబరుగల స్థలము యస్తేటువారివద్ద నుంచి విక్రయించుకొనుటకు నేను ఖరారుతీసుకొనియున్నాను. నా స్నేహితుడు కొల్లిపర శ్రీరాములు కూడా యస్తేటు వారివద్ద కొంతస్థలము కొనుటకు ఖరారు చేసినందున యా వత్తుస్థలమునకు గ్రామింట్టు శ్రీరాములుగారి పేర వ్రాయించబడియున్నది. సదరు శ్రీరాములుగారికి దురుద్దేశముకల్గి నాస్థలమునకు కూడా శ్రీరాములు గారు క్రయదస్తావేజు వ్రాయించుకున్నట్లు తెలిసినది అట్లువ్రాసియున్నకూడదనిన్ని వ్రాయించుకో కూడదనిన్ని యస్తేటువారికిన్ని శ్రీరాములుగారికిన్ని నోటీసులు లోగడయ్యి వున్నాను గనక నాకు విక్రయించుటకు ఖరారుఅయిన స్థలము యెవరున్నా విక్రయము పొందకూడదని తెలియచేయదమయినది.

బొడ్డపాటి హనుమంతరావు.

భారతీయ ధన ప్రవాహము

ఆశ్చర్యమును కలిగించు విషయములు

(యం. జి. ముద్గల్ - న్యూయార్కు)

1757 వ సంవత్సరమునుండి 1922 వ సంవత్సరము వరకు భారతదేశమునుండి అంగ్లేయు లెంతధనమును దీసికొనికెల్లి వారో మనము కనుగొనుటకు ప్రయత్నించెదము.

భారతీయులకును మనము స్వకాలముకలాపలందును దయార్థిత్వాదయుము, వికలభావులుగ నుండుముగాన ఈ విషయములో నాంగ్లేయునియందు న్యాయముతో ప్రవర్తించలేను. ఈక్రిందిఅంక లన్నియు ఆంగ్లేయులగ్రంథములనుండి గ్రహీతవడినవి:-

1. దిగ్విగారి అభిప్రాయ మేమన 1757 నుండి 1805 వరకు ఆంగ్లేదేశము 1,00,000,000 సవరణల భారతధనమును గొనిపోయెను.
2. మాంటుకెనరీ మార్కెట్ గారి గ్రంథముప్రకారము ఆంగ్లేయులు 723,000,000 సవరణల కొక్కియను గొనిపోయిరి.
3. 1835 నుండి 1899 వరకు ఆంగ్లేయులు తీసికొనిపోయిన ద్రవ్యము త్రైముయొక్క వివరములను దిగ్విగారు ఇట్లు తెలిపిరి:-
8. (అ) 4, 18, 922, 732 సవరణలు
(బ) 1, 04, 980, 681
(ఇ) 12, 268, 605

(లజలిరామగారి "భారతదేశమున కాంగ్లే దేశము చెల్లించవలసిన మొత్తము" అను గ్రంథములో వివరములు దొరుకును. "బలవంతులతో కప్పము" అను ఆధ్యాత్మము ముఖ్యము.)

500 ధియోడోరు మారిస్ గారు 1899 నుండి 1902 వరకు కొంతమొత్తమును లెక్కచేసెను. ఇది అనంతరము, 42,813,000 సవరణలు 1902 నుండి 1914 వరకు, 4,490,021,684 సవరణలు.

హెచ్. యం. హింద్యూక్ గారి ప్రకారము 1914 నుండి 1921 వరకు సగటునకు సంవత్సరానికి 40,000,000 సవరణల చొప్పున మొత్తము (అ)

5,820,000,000 సవరణలగును. (1, 2, 3, 4, 5) మొత్తములను గలిపిన యెడల 8,083,016,705 సవరణలగును.

భారత నిండకొర్రము యుద్ధకాలమునం దాంగ్లేదేశము నకు 100000000 సవరణలను దానుచుచేసిరి రాలెట్ కాననము, భయవెట్టి ప్రజలను పాలించుట, గొప్పధములు, దేశీయనాయకులను పట్టసాలకుల పంపుట మున్నగువాని కీ సామ్యము భారతీయులు చెల్లించియెడల ఈ 100000000 సవరణల లాంగ్లే దేశము గైకొన్న కప్పము భావింపవలెను. (ఆ)

మన పరిశ్రమ లెంతధ్వంసము చేయబడెనో లెక్కించుటకు సాధ్యపడదు. మనకనీస మొత్త మీ అంచెములో 100,000,000,000 సవరణలకు తగ్గును. (ఇ)

ఆంగ్ల సామ్రాజ్యవిజయములందును, సిపాయిలు కలహములో మడిసిన భారతీయుల సంఖ్య పరిహారము 100,000,000,000 సవరణల మొత్తమున గర్హించెదము. (ఈ)

(అ, ఆ, ఇ, ఈ) ల మొత్తము 208183006715 సవరణలు
మనదేశములలో మనసోదరదేశములు ననమానపెట్టుచున్నందుకు పరిహారము 50,000,000,000 సవరణల మొత్తము నియ్యవలెను.

మనదేశముల జ్ఞానమును నశింపజేసి, నీటిని చెడగొట్టిన దుష్కర్మకర్మములను మనము క్షమించెదము. ఇట్లు చేసినను అంత మొత్తము 258183006715 సవరణలగును.

ఈస్వల్పమొత్తమున కంటటికి మనకు :డ్డి అక్కట లేదు. (2) (3 వ దానిలో 1) - ఈరెండు ఎంతములకు మాత్రము దిగ్విగారు 10 000 000 సవరణలతో కొంచెము బిగ్గుచేయాయనుచున్నారు. మన ఎగుగుతుల, వ్యయ మెంతయునో విచారించుట కొక కవిటీని నియోగించెదల, ఈస్వల్ప మొత్తమునగుంచి ఆలోచించుచు దిగ్విగారు తెలిపినద పని కవిటీనా భిప్రాయపరవచ్చును. భారతమే పరమ స్థానాని నేను వారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగెదను.

సవరణకు రూపాయలు 15 ల చొప్పున విడుదల !
య 8871, 995.00, 725 లగును.

సంవత్సరానికి 100 కి రు 5 ల కడ్డింతున నుమారురు 193,599,555,086 ల నియ్యవలసియుండును.

భారతదేశములో కిల్లలను, వెడలకందరి కీ మొత్తమును సరిసమానముగ పంచివెట్టి యెడల, ఒక్కొక్కములో మనదేశ ముండలి అజ్ఞానము, దారిద్ర్యము మాయమైపోవును. భారతదేశ భవ్యలంప రివిషయమును గమనింపవలెను.

ఇప్పుడు ఆంగ్లేయులకున్న నానాలు, ఆయోమాగ్నములు, విమానములు, కర్మాగారములు - వీనికి ఆయింతులు కొన్ను మనభారతదేశమునకు చాల సామ్య మిగులగలదు. భారతీయుల కందరికి యిచ్చితవిద్య, పన్నులు లేకుండ పాలములతో నీటిపారుదల చేయించినను ఈ మొత్తముమీద కడ్డిలో చాల మిగిలిపోవును. (మరొకటి)

శ్రీయత యస్ శ్రీనివాసయ్యంగారు

బెంగళూరు ఉపన్యాసము

క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందుట
అనంభవము

శాసనసభలు నిష్ప్రయోజనములు

25 వ తేది సాయంత్రము బెంగళూరు కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాజమాన్యమున 'మహాభారతము' ను గురించి అరవ ముగ శ్రీయత యస్ శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉపన్యసించిరి. యస్. యస్. నెల్లూరుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. కన్నడమునందును, తెలుగునందును, ఉరుదునందును మరెందఱు రుపన్యసించిరి. ఉత్సాహ పూరితులగు ప్రేక్షకులతో సభాభవనము నిండియుండెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారి ఉపన్యాసము

మాభావలలో ఉపన్యసించుటకు ఆవకాశము కలిగి నందులకు సంతసించుచున్నాను. నేడు మాకు నాలుగు విషయములు గురించి మాత్రమే చెప్పవలయు కొన్నాను. దేశము నందలి రాజకీయ పరిస్థితు లెట్లున్నవో మీకు చక్కగ తెలియునని నేను తలచుచున్నాను. పలుమారు ప్రజాదృష్టి నాగ్నించు విధమున యీ విషయముల గురించి తెలియ జెప్పచుండుట అవసరము ఇందుకల్గి జాతీయైక్యత కలుగును. నిజముగ కార్యదీక్ష అవలంబింపవలసిన సమయము వచ్చినప్పుడు మనవారు వెనుకకు మరలుచున్నారు. ఇది తప్పవారి యని తెలిసికొనినపుడు ఆ మార్గమున సంఘటింపక యందుకునట్టి మనోధైర్యము మనవారికింకను కుదురలేదు. న్యాయమగుమార్గము నవలంబించుటకు ఆవసరమగుచో దౌర్భాగ్య మింకను కుదురలేదు. మన అపజయమునకివి యే కారణములు. ఇందులలోనే మనము ఆధోగతిపాలైనాము. విదేశీయులు మనవై కేక్కి సాగిరి చేయుచున్నారు. ఆసమానమగు గాంధీ మహాత్ముని పరిత్రేపిత సదస్యములకు మన మీసిన భావములనుండి కొంతవరకు తప్పించుకొంటి మని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆటకము లెన్ని సంభవించినను గొప్పపట్టుదలతో పని చేయుచుండవలెను. కేవలము సభలు జరుపుటకల్గిన ఖద్దరంబులకులన్నిటిలాభము లేదు. విజయమునకవసరమని అత్యంత కష్టకార్యకలాపములు లుండవలెను.

శాసనసభలు

కర్తవ్యమేమి? మితవాదులు, జాతీయవాదులు, సహాయవాదులు అసహాయవాదులు, ఎల్లరును స్వరాజ్యము సంపాదించుట అవసరమని చెప్పుచున్నారు. రైలు మార్గాలు, కాశ్మీరము, మద్రాసు, జమ్మినుపార్లీ వారు ఇచ్చిన ప్రభుత్వమువాడు కూడ హిందూదేశమున స్వరాజ్యమువలెయ్యవలయుననియు చెప్పుచున్నారు. అయితే క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయునని వారు చెప్పుచున్నారు. 'స్వరాజ్యము' అనుమాట భావము చక్కగ గ్రహించినచో వారిల్లు చెప్పియుండదు. క్రమక్రమముగ పొందుటకు వీలులేదు. స్వరాజ్యమునకు మన పనులను మనము చేసికొనుట. విదేశీయులు తమకు ప్రస్తుతమున్న అధికారమును సంపూర్ణముగ వదులుకొనుట. ఈ రెండు కార్యములు క్రమక్రమముగ జరుగుట కంతమాత్రము వీలు లేదు. మాత్రం కాననసభల మూలమున మనకు స్వరాజ్యము లభించినదని కొందరు చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమే? సంస్కరణములకల్గి పన్నులు తగ్గలేదు, మరింత పెంచినవి. అసహాయవాదులకల్గి పన్నులభార మధికమైనది. టాకుసాంబులుగాను చెప్పవచ్చును. ఏని ఎట్లున్నను దుష్టములగు పన్నులు విధింపబడుచున్నవనట నిర్వివాదాంశము. ఇంక వ్యాపారమైనను అధికమైనదా? పౌరుల జన్మ సత్వముల గురించి కొంచెము పరిశీలించెదము. ఈ సమయమునందెప్పుటైనను వాక్యాన్వితమున్నదా? విచ్చలవిడిగ 144 వ క్లెక్తును దుర్వినియోగింపబడుచున్నది. చట్టగౌరవము కాంతి స్థాపించుట అనుమిషను ఆధారముగ గైకొని ఎన్నియో ఆక్రమపుటుత్తరువులు సృష్టింపబడుచున్నవి. విదేశీకర్తృవులను ధరింపజేసినయొ మద్యపానము చేయరాదనియు మీసాదరులకు కాంతముగ చెప్పటకు వీలులేదుకదా? పండిత జనహరిలాలు నెహ్రుగారికి కారాగృహమునందెట్టి ఆదరణ ఇయ్యబడుచున్నదో గమనింపుడు. ఈ దేశపు ఆర్థిక సమస్యను లాభకరముగ పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించినందులకు వీరు కారాగృహమునకు పంపబడిరి. స్వాతంత్ర్యమున్నదా? లేదు. మనమాతృము నశించినవి, పన్నులు అధికమైనవి, వ్యాపారము అభివృద్ధి కాంచలేదు. సంస్కరణములని ఫలమిదియే. మనసభలకల్గి ప్రజాకాంతికి భంగము కలుగునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. నిషేధపుటుత్తరువులను సరకుచేయక ఎన్నియో సభలు జరుపబడినవి. ఈ సభలకల్గి ప్రజాకాంతికి భంగము కలిగినదా? ప్రభుత్వమువాదాక్కో నిదర్శనముచూపగలరా? మనకార్యక్రమమునకు అటకము కలుగజేయవలయుననట ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశము. ఈవిషయములనుగట్టిని మీరుచక్కగ గ్రహించినచో క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయుననట మాస్వామీద ముగనుండునని మీరు తెలిసికొనవచ్చును. సంస్కరణములకల్గి లాభములగురించి ప్రభుత్వము వారు అతిశయముగ మాటలాడవచ్చును. సంస్కరణు దిల్లోప న్యాయ లియ్యవచ్చును. ఉపాధ్యక్షత మునందుకొంత, చట్టమునందు కొంత స్వాతంత్ర్యము గ్రహించినది. ఇంక నిబంధనలతో అచ్చట మిలియున్న దేమియులేదు. (నవ్వు) కావున ఈ సంస్కరణములను విశ్వసించవలెను. క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయునను ముక్తమును విడనాడుదు. ఈవిషయమున కాంగ్రెసు ఉద్దేశములు సక్రమములైనవి. కావున మీరుందరు దేశీయ మహాసభయందు చేవలయున్నవి కొరచున్నాను. నేను కొంత కాలము ప్రభుత్వమునందు పనిచేసెదమున్నాను. సంస్కరణములు లాభకరము లని కొంతకాలము నమ్మియుంటిని. ఇప్పుడు అనభవమువలన వాటి నిష్ప్రయోజనతను తెలిసికొంటిని. సహాయకరకామే శరణ్యము. జాతీయోద్ధాత యునకు ఇదియే సక్రమమగు మార్గము. మేమార్గము లేదు. (హర్షధ్వనులు).

అసహాయోద్యమ విజయము

అసహాయోద్యమ మెంతవరకు విజయము కాంచినది? మన కెన్నియో ఆటంకములు సంభవించినవి. కొంత అపజయము కూడ కలిగింది. ఏది ఎట్లున్నను జీవవిషయమును మాత్రము ఎల్లరంగీరింపవలయును. గమ్యస్థానము చేరుటకు శతవిధముల ప్రయత్నించితిమి. అన్ని ప్రయత్నములు వృథాయెయ్యిన గహానిరారకరణమే మనకు మిగిలి యున్నది. ప్రభుత్వముతో తోడ్పడ ప్రయత్నించిన ఉన్నతోద్యోగులను పొందవలయునను ఆశ వెంటనే పుట్టును. అధికారులను మెప్పింప వలయునను ఉద్దేశముతో భాంతీయోద్యోగులు ఆంగ్లేయోద్యోగుల కన్న అధికముగ ప్రజాభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుచుండెదరు. ఇట్లొనర్చిన ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసము పొందగలమని వారు నమ్మెదరు. ఉన్నతోద్యోగుల మెప్పు బడయవలయునను పోటీలో సంఘపు వికృత్యము నశించును. ద్వేషము మనస్ఫుర్థము అధికమగును. ఈనాత్రమునందలిగొప్ప నిజము చెప్పి ప్రశాసనసభయందు నాకుచక్కగ అనుభవమునకువచ్చెను. మితవాదులు మంత్రులు ఆజేపించుచుండెడివారు కాని కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులతో అన్నివిషయములందు తోడ్పడవలెనామాలై యుండెడివారు. మనకు మొదట మామము దాక్షిణ్యము అధికము. ఈ అసహాయోద్యమముమూలముననే ఇది నశింపవలెను.

ఈ ఉద్యమముకల్గి వివిధసంఘములకు అత్యద్భుతముగ వికృత్యములు సంభవించును మదిరినది. హిందూమహాత్మునిని గభ్యంత్ర, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వరశత్రుచక్కగ కుడినది. బ్రాహ్మణులు ఉద్యోగులకు అశ్రద్ధనిచో బ్రాహ్మణేశ్వరులు వారిని నమ్మెదరు. స్వరాజ్యమువచ్చిన బ్రాహ్మణేశ్వరులకే ఎత్తుకలాభము కలుగునను విషయము వారపును ప్రహించెదరు. పంచమసభ్యు కూడ క్రమక్రమముగ పరిష్కరింపబడుచున్నది. కొంతయంది గహాదరులపట్ల మిగుల అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచుంటి మని పూర్వచారపరాయణులుకూడ ప్రహించుచున్నారు. అత్యంతముగ ఈ వికృత్యమును, అత్యద్భుతమగు ఈ భ్రాతృభావమును గాంధీమహాత్ముడు కలుగజేసెను. వారికల్గి మనము పొగడవలెను పుకమైతిమి మనోభావములను జంకక జెల్లడించుటను, తదనుగుణముగ ప్రవర్తించుటను మనకు దైర్యము కలిగింది. సాంఘికభేదములు స్వేచ్ఛ విషయము లని యా దేశీయోద్ధాత యునకు మన మెల్లరము కలసి పని చేయవలయునని మహాత్మునికల్గి మనము తెలిసికొని గలితిమి. త్యాగసందేశమును వారు చక్కగ బోధించిరి. అరణ్యములకు పోవు త్యాగము కాదు. సహాయుల ఉద్దాతమునకు సర్వస్వము విడనాడు త్యాగమున వీరు బోధించిరి. పాశ్చాత్య నాగరికత విజ్ఞానులకల్గి జీవించుచున్న మనధర్మమును మహాత్ముడు తిరుగ తెలియజెప్పెను. పాశ్చాత్యులకలె రాజకీయ, నైతిక, ఆర్థికవిషయముల కెట్టి సంబంధము లేదని వాదించుటకు వీలులేదనియు, ఇందలి యాధారమును గ్రహించుటయే ఉత్తమధర్మమని వీరుచెప్పిరి. కావున అసహాయోద్యమము అపజయము కాంచినదని మీరు తలపకూడదు. మనసభ్యులను లింకను అంతమొందలేదు. అదికాక నిష్ప్రయోజనములని నిరూపింపబడిన ప్రాతపద్ధతులనుసరింప వెంటుట ఎంతమాత్రము యుక్తముకాదు.

ఈ ఉద్యమముకల్గి మనలో నైకమత్యము చక్కగ కుడినది. కష్టనిష్ఠురముల నోయ్యకొనుటకు దైర్యము కుడినది. కడపటివరకు పోరాటము సలుపుటకు దృఢ మగు ఆత్మవిశ్వాసము మనోనిశ్చయము కుడినది. ఆర్థిక సమస్యను పరిష్కరించుటకు చక్కని సాధనముకూడ దొరికినది. ఖద్దరు నుస్థాపితమైనది. బీదల కష్టములు నొలగుననియు, పాశ్చాత్యభాగ బంధములు నశించి ఆత్మవిశ్వాసము అభివృద్ధి చెందునని చెప్పవచ్చును. ఇదియే స్వదేశీయందలి నూత్నోద్దమ. గహాజీవనము, భావగాంభీర్యము, ఉన్నతమైన ప్రవర్తనము యీ ఉద్యమముకల్గి మనకు కలిగినవి. అయినను స్వరాజ్యము పొంద గలిగితేమా అని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. స్వరాజ్యము పొందుటకు ఇంకను అధికమగు సంఘభావము, చట్టదల, ఓర్పు, త్యాగము అవడవలెను. సమయము వచ్చుచున్న మనము వెనుదీయ మని నమ్ముచున్నాను.

పంచాయతీలు

ఖద్దరు ధరించుటయే ప్రధానధ్యమ. అయిన ఇంకొక పనికూడ చేయవలసియున్నది. ప్రతిగ్రామమునందును పంచాయతీసభలను స్థాపింపవలెను. స్వరాజ్యము పొందుటకు ఇదికూడ యొక ముఖ్యసాధనము. లాభకరము లగు ప్రాచీన సాంప్రదాయములను స్థాపించుట అవసరము. ఇట్టి ఆశయములు గల యీ ఉద్యమము ఎంతయో పనిచేయెను. దేశీయోద్ధాత యునకై గావించబడుచున్న యీ ఉద్యమమును కొందరు తూలనాడుచున్నారు. బ్రాహ్మణుల లాభముకొరకు యీయోద్యమము కొనసాగింప బడుచున్నదని కొందరు బ్రాహ్మణేశ్వరులు చెప్పుచున్నారు. ఈ ఉద్యమము బ్రాహ్మణేశ్వరులకే నెలకొల్పుబడినదియు, దేశమునందలి బ్రాహ్మణులు, పూర్వచారపరాయణులగు బ్రాహ్మణులకూడ, వీరిపట్ల అధికమగు గౌరవధర్మము గలవారై యున్నారను విషయమును వీరికి జూపకమునకు లెచ్చుచున్నాను. ఉద్యోగులగు బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేశ్వరులకును ద్వేషముండ గచ్చును. ఉద్యోగము లాభింపనివారితో ద్వేషము పెంచుకొనుట ఎందులకో తెలియవచ్చును. దురుద్దేశములతో కొందరు, బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేశ్వరులకును అనవసరముగ మనోస్పర్థలను పెంచుచున్నారు.

అహింస

మన మవలంబించుచున్న దౌర్జన్యరాహిత్యమును కొందరు దురుద్దేశముతో తూలనాడుచున్నారు. మనము దౌర్జన్యపరుల మని ఎట్టి సంశయము లేక చెప్పుటకు కొందరు సాహసించుచున్నారు. ఈ ఉద్యమము ఎంత గొప్పదో గమనించినచో మనము ఎన్ని ఆటంకములు కలిగినవో గమనించినచో ఎట్టి దౌర్జన్యములేక యీ ఉద్యమము సానసానుచున్న దని మనము సంభ్రమచిత్తుల మయ్యెదము. విద్వాంసులగు ఇట్టి ఉద్యమము ప్రాంభింపబడిన ఎన్నిపాత్యులు జరిగి యుండునో ఎన్నిగ్రామములు లూటీచేయబడి యుండునో, ఎన్ని భవనములు పగలుగామప్రీతియై యుండునో కొంత ఆహించుచుండు. ఉత్తమమగు అహింసాధర్మమును ఆధారముగ నుంచుకొని ఈ ఉద్యమము నడపుటకు ఉన్నప్పుడు మనకు డేరు గాంధీమహాత్ముడుండ దౌర్జన్యమునకు ఎడములేదు. మనము ఉత్తమమగు అహింసాధర్మమునందు చరించుచున్నామని నేను సగర్వముగ చెప్పుచున్నాను. మనదేశము ఉన్నతదేశమే రావలయునని కొందరు తలపా? స్వాతంత్ర్యము నభిలషించుట జూహు? స్వరాజ్యము పొంద ప్రయత్నించుట దోషమా? మన సామర్థ్యమును విధింపవలెనా కెవరు? మనము సమర్థులని విదేశీయులు లెట్టికేసును అగీకరించెదరా? రాజ్యము చేయు విదేశీయులు ముందెప్పుడైనను ఇట్లు అంగీకరించి యుండరా? కావున మీరిట్టి సంబంధితభావముల విడనాడుదు. ఇట్లు దలతో వికృత్యముతో కృషిసలుపుడు. మీ ఉత్సాహము క్రియారూపము దాల్చులెను. మనప్రార్థనల గొప్పతనమును మనము గ్రహించితిమా? నిజముగ నున్న గ్రహించ లేదు. ఈవిషయము గురించి మాకు విదేశీయులే మనకు చెప్పవలెను ఇట్టి భావదాస్యమునకు నున్నామై యున్నంతకాలము మనము గొట్టెలమడిలనలె నుండెదము. విదేశీయులు గొట్టెల కాపరులై మనలను బోలుచుండెదరు. కావున కష్టములను నష్టములను సరకు గొనక స్వరాజ్యము పొందుటకు ప్రయత్నింపవలెను. ఓర్పుతో కృషిచేసిన విజయము పొంది నుభము కాంచుట నిశ్చయము. కాంగ్రెసు మహాసభయందు సాజరతు మోహని గారి తీర్మానము నిరూపింపబడినను, సామ్రాజ్యము నుండి వేరుగ పోవలయు ననటయే అసహాయోద్యమపుట్టుదేశ మని కాశ్మీరగారు అన్వేరియంగా చెప్ప సాహసించిరి. మన దేశీయులే ఇట్లు అసత్యము లాడుట. ఘోరము. అయినను ఇది క్రొత్తగాదు. మనము వీటిని లక్ష్యము చేయకూడదు. కావున కాంగ్రెసు కార్యక్రమము సంపూర్ణముగ విజయము కాంచునట్లు మన మందఱు ప్రట్టుదలతో ఉత్సాహముతో కృషిసలుపవలెను. (హర్షధ్వనులు)

దేశీయ వార్తలు

బెంగళూరులో శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి ఉపన్యాసము
శ్రీయతి ఎం. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి ఒక సంవత్సరము విశ్రాంతి
జయకరుగారి రాజీనామా - వివరములు

మాలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు - బొంబాయి హైకోర్టులో విచారణ
దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షత - రాష్ట్రీయసంఘముల సూచనలు - మూల్కీ సత్కారగ్రహణాద్యములు
బొంబాయిసభ - చార్జ్ షీట్లపై అసహాయోద్యమము పనికిరాదు
చార్జ్ షీట్లపై అసహాయోద్యమము కావలెను
ఖూర్దామండలసభ - పండిత మోతీలాలు నైఋత్యగారి అధ్యక్షత
భాయి పరమానందుగారి కేసు విచారణ - వివరములు
పూనాలో (తెలకు మహావిద్యాలయము) జాతీయకళాశాల

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాజమండ్రి దేశభక్తుల కేసు

రాజోలు నరసాపురములమీదుగా విచారణ నిమిత్తము పెద్దాపురము తీసికొనిపోవుట
ఆంధ్రనాయకులను రాయవేలూరునుండి కడలూరుకు మార్చుట

ఎం. యన్. సుబ్రహ్మణ్యంఅయ్యరు

నెక్యూరిటీ కేసు విచారణ

1. సంవత్సరము విశ్రాంతి

క్రిమినల్ ప్రొసీజ్యుకోడు 108 వ సెక్షన్ క్రింద ఒక సంవత్సరము సత్వరత్వరము 500 ల నెక్యూరిటీ, రు 200 ల చొప్పున ఇద్దరు పూచీదారుల నిప్పించవలసివదిని ఎం. యన్. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారు ఈ మాసము 18 వ తేదీ ఉదయము మదనురాసులో పోలీసులచే తన గృహములో నరెట్టు చేయబడి బానిసమీద కఠిన్మీదబడిరి. కేసు నిన్న ఎక్యూరు రాజధాని మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారించబడి తీర్పుచెప్పబడినది. 1922 జనవరి మే నెలల వధువు సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారు ప్రజాకాంతికి భంగపరచుట నుపన్యాసముల నొసంగినందు, 124 ఎ-158 క్రిమినల్ సెక్షన్లక్రింద క్షేపార్థవనియు ప్రభుత్వమువారు కేసుచేసిరి.

కేసువిచారణను చూచుటకు సుబ్రహ్మణ్యంఅయ్యరుగారి అనుచరులు, మిత్రులకేటలు కోర్టుకు వెంచిరి. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారు సభాకూటము ప్రవేశింపగానే యం. కె. ఆచార్యగారితని ప్రవృత్తములంబునుచేసిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటు ఇంటరులాక్షేపించి, యం. కె. ఆచార్యగారిని కొలుపుకూటము బయటకు పంపి వేయవలసివదిని కోర్టు ఇన్స్పెక్టరుతో చెప్పెను. యం. కె. ఆచార్యగారింటకు బయటకు నడచిరి.

గంపాక్షము పనిచేయుచున్న ప్రాసిక్యూటరు పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు రావుసాహెబు డి. పద్మరావునా యుడు ప్రభుత్వమున కేసును వాదించెను. నిందితుడు జనవరి 5 వ తేదీనుండి మే 11 వ తేదీవరకు విశ్రాంతి విధానంధము లేని మూఢులకు, ముఖ్యముగ కిల్లుటకు ఉపన్యసింపబడినదియు, ఆంగ్లరాజ్యమున నోటికిరచ్చిట్లు దూషించుచుండెననియు నిందితునిని 108 వ సెక్షన్ క్రింద నెక్యూరిటీ కేసు చేయబడినది. మదరాసు నగరములో 4 ఉపన్యాసములు, కంచిలో 2 ఉపన్యాసము లియ్యబడినది. ప్రజల నుద్దేశ్యములను చేయుటయం ది త ని ఉ ప వ్యా స ము ల గ్ర గ ణ్య ములు. జనవరి 5 వ తేదీని ప్రధానోపన్యాస మొసంగబడినది. అక్షేపణియనగు వాక్యములను ఈ ఉపన్యాసమునుండి ప్రాసిక్యూటరు ఇన్స్పెక్టరు చదివి వినిపించెను. ప్రభుత్వమునపరమామరణమునట్టి వాక్యములు కొన్ని ఉండెను. ఇతర ఉపన్యాసములలో కొన్ని భాగములు కూడ చదివి వినిపించబడినది.

సాక్షులు

ఫిర్యాదీ తుఫాన్ 5 గురు సాక్షులు విచారించబడిరి (వరుగురు సంతక ప్రత్యేకములగు సబ్-ఇన్స్పెక్టరులు ప్రభుత్వమువారి తమిళ ట్రాన్స్లేటరు.)

1. ఫిర్యాదీతలఁగఁ మొదటిసాక్షి పి. డి. సుబ్బరాయ అయ్యరు (సంతక ప్రత్యేకములగు సబ్-ఇన్స్పెక్టరు) 5 వ జనవరి 5 వ తేదీని నిందితుడు ఆంగ్లకోర్టు దేవాలయమునెదుట నొసంగిన ఉపన్యాసమున తాను వ్రాసికొన్నట్లు చెప్పెను. తానువ్రా

సిచ్చినట్లగు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమును కల్పించెను. సభాసదులలో నధిక సంఖ్యాకులు కాశ్యులు. వారు దేశభూమిపై సాక్షికి తోచెను. ఆదివారము నిందితుడు తిరిగి ట్రిబ్యునల్ కోర్టులో నొసంగిన ఉపన్యాసమునకూడ సాక్షివ్రాసికొనెను.

2. తమిళ సంతక ప్రత్యేకములగు సబ్-ఇన్స్పెక్టరులతో సభ గారు నిందితుడు నిమిష చిరకాలపరిచితుడని చెప్పిరి. నిందితుడు మదరాసు కమిటీలో నొకసభ్యుడు. తీవ్రమగు నరహాయ వాది. ఏప్రిల్ 14 వ తేదీని ట్రిబ్యునల్ కోర్టులో నిందితుడు చేసిన ప్రసంగమును సాక్షి వ్రాసికొనెను. సుమారు రు 10000 మంది ఆ సభ కేటించిరి.

3. ఇంగ్లీషు సంతక ప్రత్యేకములగు సబ్-ఇన్స్పెక్టరు టి. దొరస్వామిపిల్లగారు, మే 18 వ తేదీని ట్రిబ్యునల్ కోర్టులో నిందితుడిట్లు ఉపన్యసింపెనని చెప్పెను.

4. మహామత్తులగారి సంతక ప్రత్యేకములగు సబ్-ఇన్స్పెక్టరు కించిసమీపమునన్న అయ్యసంగులంగ్రామములో శ్రీ నిరదరాజస్వామి నడవని ఉత్సవ సందర్భమున నిందితుడిచ్చిన ఉపన్యాసమును వ్రాసికొంటి నని చెప్పెను.

5. ప్రభుత్వమువారి తమిళ అనువాదముడు కరవణమొదల్యగుగారు నిందితుని ఉపన్యాసములలో కొన్ని భాగముల నాంగ్లములోనికి భాషాంతరీకరణము చేసిట్లు చెప్పిరి. నిందితుని ఉపన్యాసముల సామాన్యభావ మేమని పర్యవేక్షనాయకుడు గారు ప్రశ్నించగా ఉపన్యాసములను పూర్తిగా భాషాంతరీకరణముచేయవలెనని దానిని గురించి చెప్పబాలవని కరవణమొదల్యగుగారు ప్రత్యుత్తరం బొసంగిరి.

నిందితు డంతట తనపక్షమున సాక్షులెవ్వరు లేరనియు తాను వాద్యాలము నియ్యఁచియు నుడివెను.

తీర్పు

మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు తీర్పు చెప్పెను. ఒకసంవత్సరము సత్వరత్వరము 500 ల స్వంతబానిస, రు 200 చొప్పున రెండు ఇతరబానిసలను ఇప్పించవలెను. లేదా నిందితుడు ఒకసంవత్సరము విశ్రాంతి సమభించవలెను.

కోర్టువారు కోరినట్టి నెక్యూరిటీనియ్యను అని నిందితుడు పలికెను. అంతట ఒకసంవత్సరము విశ్రాంతిని విధించబడినది.

తమ స్వంతగ్రంథములను కొన్నిటిని, పదకొను చెరపాలకు గొనిపోవుటకు సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారు కోరినట్లు మేజిస్ట్రేటు నెలవొసంగెను.

గుజరాతు విద్యాపీఠము

పాలు రిచర్డుగారు

అప్పొక్కతను తొలగించుట

భోజనవివాహములను గూర్చి అనుసరింపబడుచున్న కర్ణ వివక్షతనియములు గూడ అప్పొక్కతాస్వరూపములే గాన దేశమందు జాతీయతను దృఢపరచుగోరు యువజనులు వర్ణాంతరులనే గాక యితరరాష్ట్రముల వారిగూడ వివాహము చేసికొనుట విధిగా చేర్చుచుకొనవలెనని అహమదాబాదులో గుజరాతు విద్యాపీఠమునందు పాలు రిచర్డుగారు పరస్పరించిరి.

మాలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు

బొంబాయి హైకోర్టులో విచారణ

మాలానాగారిని అహమదా బాదునుండి

బొంబాయికి తీసికొని వచ్చుట

28 వ తేదీని విచారణ ప్రారంభమగుట

మాలానా హజరతు మోహనిగారు రాజునై యుద్ధమును ప్రకటించిరను కేసుకు బొంబాయి హైకోర్టువారు పరిష్కారంప కలెనని అహమదాబాదు సెషన్సు జడ్జి కోరుటచే ఆ కేసు విచారణ నిమిత్తము సుబర్కత్తి జయిలాలు రెండు సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష నశభవించు ము మాలానాగారిని అహమదాబాదు నుండి పోలీసుకాపలాక్రింద 27 వ తేదీని బొంబాయికి తీసువని వచ్చిరి.

28 వ తేదీని ప్రధానోపన్యాసముల్ని సర్ లల్లాభాయి పా, న్యాయముల్ని క్రమక్రమము విచారణ ప్రారంభించిరి. విచారణ ప్రారంభ మగునంత మాలానాగారు కోర్టులో లేనందున కొంత ఆశ్చర్యము కలిగినది. ఈ కేసు విచారణ చూచుటకు వెళ్ళుమంది కోర్టుకు వచ్చిరి. కోర్టులోను గాఢమీదను జనులు నిండి పోయిరి. మరికొందరు తనాలో నిలచి యుండిరి. మరి గంట న్నరకు పోలీసులు మాలానా మోహనిగారిని తీసికొనివచ్చిరి. మాలానాగారు రాగానే అన్ని సంకలనములయ్యి అల్లాహ్ ఆ కృప జయధ్వనులు మిన్ను ముల్లెను మాలానాగారు మామూలుగా ధరించు బట్టలనే ధరించియుండిరి. న్యాయమూర్తుల అనుమతిని బడసి మాలానాగా రొకరిచ్చివై కూర్చుండిరి. మాలానాగారిప్రక్కను మరియొక కుర్చీపై కూర్చుంటుటకు మాలానా బేగంగారికొకడ న్యాయమూర్తులనుచ తి నొసంగిరి. ప్రేక్షకులు మరల సందడిచేసివో వెలుపలకు పంపివేసెనని ప్రధాన న్యాయముల్ని హెచ్చరించెను. ప్రభుత్వము పక్షమున ఆ డ్యు కేటు జనరలు వాదమును ప్రారంభించెను. సెషన్సుజడ్జి కలిగిన అభిప్రాయమే సరియైనది. ముద్దాయి వులన్యాసమువలన కలుగు ఫలితమదియే బ్రిటిషువారి సంబంధము కొంచెమైన లేని స్వరాజ్యమును సంపాదించునను. సముచితసాధనముల టకు బదులుగా సాధ్యమగునన్ని సాధనములు నశపరణ చేయవలెనని ముస్లిము లీలవారిని హెచ్చరించెను. భారతసంయుక్త రాష్ట్రములను పేరుతో స్వతంత్ర భారతరాజ్యాంగమును 1922 జనవరి 1 వ తేదీ చేర్చుననునని ముద్దాయి బోధించెను. ప్రస్తుత మీదేశమున నున్న బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి పోలీసు, సైనిక, న్యాయస్థాన, విద్యాకాపులకు పోటీగ స్వతంత్రభారత ప్రభుత్వమువారుగూడ నీకాపుల చేర్చుననునను. న్యాయస్థానములను పాఠశాలలను ప్రత్యేకముగ చేర్చుననుననునని దీనివలన తేలుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో సంఘర్షణము తప్పదు. నిర్బంధవిధానమును నైతికాసనమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు యథాగతముగా వారి నెదురించుటకు ఖడ్గ మొకసాధనము, ప్రభుత్వ బహిష్కార మొకసాధనము అని ముద్దాయి చెప్పెనని అడ్వోకేటు జనరలు నుడివెను. పిమ్మట తాను కోర్టుకిని హజరతు మోహనిగారు వాదించిరి. ఈవిచారణ రెండుగంటలలో పూర్తియైనది. తీర్పు ముందు చెప్పబడును.

గింజలు తీసినదూది

దూదిపీడులు

ప్రత్తి చెన్నపురికి తెప్పించి చెన్నపురిలో గింజలుతీసి ఏకులకు కడుకుట కొకచిన్న కర్తకసంఘము చేర్చునను దగునని శ్రీమాన్ గాడికెల్ల హరిశ్చంద్రయ్యరావుగారు, వ్రాసిరి గాని గింజ తీయున ప్రత్తి నిచటకు తెప్పించినచో గింజలు తీసిన ప్రత్తి కంటె మూడుచెట్లు హెచ్చు రైలుచార్జీ అగును. ఏకులచేసి చాలకాలము నిలువయుంచినచో సరిగా నూలురాదని పలువురు చెప్పిరి. కాననూలు తీయువారే ఏకులను చేసికొనుట మంచిది. ఇట్టి కర్తకసంఘము ఏకేవ.చుగు తెట్టుబడితో భారీగా పనిచేసిన గాని గిట్టుదు. కావలసినవారికి మాకడ్ గింజలను తీసినప్రత్తియును ఏకులునుగూడ అమ్మకమునకు దొరుకునని చెన్నపురి వాస్తవ్యులు రాంజీ కల్యాణజీగారు స్వరాజ్యపులికకు వ్రాసిరి.

పూనాలో తిలకు మహావిద్యాలయం జాతీయకళాశాల

12 వ తేదీని మరల తెరవబడుట

పూనాలోని తిలకు మహావిద్యాలయము మన జాతీయకళాశాలను జూలై 12 వ తేదీని మరల తెరిచిరి. 18 వ తేదీని ప్రాథమిక బాల్య పాఠశాల ప్రారంభము విద్యార్థుల సంఖ్య 100 నిండినది. గత వత్సరము విద్యార్థులు దుకాణముల వద్ద విక్రయనిగోళ మొనరి చుటనుగూర్చియు ఉద్వేగముగూర్చుము మూర్ఖి సత్యాగ్రహోద్యమమును గూర్చియు ఘోరప్రకారము ముచ్చటించిరి. మూలములకు చెరపాలకేటకు ప్రాథమికములైన ఎన్ కరండియ, ఎన్ ఎం. హంబి, ఎన్. కే. డామోగర్ల గ్రామములకు కారణములను వివరించిరి. ఈ సంవత్సరముగూడ నిడు బోధపఁ దిన విషయములే యుండెను. చెరపాలకేగి ముగ్గురు పాఠకులపాఠములను పి. వి. వైద్య, ఎన్. సి. కె. కె. సి. ఎ. ఎ. లు పూర్తిగార్లు పూర్తయ్యెను. బి. సి. లా (బి. ఎం. సి. హెచ్) గారు వైద్యకళాశాలను పరిచయముచేసెను.

జూలై 1 వ తేదీ నుండి 20 మంది విద్యార్థులు చేరినా ఎంజినీరు డిగ్రీకూడ విద్య సాగుచును. మెట్రిక్యులేషను ప్రవేశ పరీక్షల నిర్వహణ చేయుచున్నది. సాలుకు 100 రూపాయలు బడితరమును విద్యార్థి యియ్యవలెను. ఈ సంవత్సరము మొదటి సంవత్సరము 10 గతి మాత్రమే ఏర్పరచబడును. ఫిజిక్సు, కెమిస్ట్రీ, గణితము, సర్వేయింగ్, జ్యోతిషములు చిత్రలేఖనము, కళాము మున్నగువి శిక్షించుచు చే గోరవారు జూలై నెల 1 వ తేదీలోగా దరఖాస్తు పంపవలెను.

(బాంబే క్రాంతి)

ఎం.ఆర్. జయకరుగారు

న్యాయవాదవృత్తి నవలంబించుట

కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షతను వదలుట

బొంబాయిగఠమున డి. వార్డు కాంగ్రెసు సంఘమునకు జయకరుగారు రథాధ్యక్షుడు. ఆ సంఘసభ ఈ నెల 19 వ తేదీని జరిగినది. సేను మరల హోమ్లూ ప్రాక్టీసు ప్రారంభించిరి. కాంగ్రెసు విధానము న గీరింపనివారు స్వల్పసంఖ్యాకులైనను కొందరు కలరు. ప్రాక్టీసుమానిన న్యాయవాదులకు చాల గొప్పపాతము కలిగినది. కాంగ్రెసు సంఘమును చీల్చుకొనెనని కొందరు మహారాష్ట్రులు నమ్ముకొరిరి. గాన సేను బుద్ధివ్యూహముగా కాంగ్రెసుకు ప్రతిఘటన కడపించి ప్రాక్టీసు ప్రారంభించి తి. ది. ని. ని. గూర్చి యీ సభలో సేనియూ మీ ఆభిప్రాయమును తెలుప నక్కరలేదు. సావధానముగా తెలుపవచ్చునని జయకరుగారు నుడిచిరి. ఆ సభమున కుపాధ్యక్షులలో జోకెరిగారు నటరాజుగారు గూడ నాసభకు వచ్చిరి ఈవిషయము నాలోచించుటకు 24 వ తేదీని సభ జరుపనిశ్చయించిరి. 24 వ తేదీనిగూర్చి చాలవర్ష జరిగినది. నాగపూరులో దేశీయమహాసభవారిచే నేర్పరచబడి అమామకాబాదులో స్థిరపరచబడిన సంవిధానమును కాంగ్రెసు ఉద్యోగులందఱును తిప్పక అనుసరింపవలెను. ఇపుడు జయకరుగారు కల్లు మజ్జనుల వద్ద విక్రయనిగోళము నుండ వీలులేదు. సభ్యుడుగ మాత్రముండవచ్చునని సభవారు 24 వ తేదీని నిర్ణయించెరిరి. ఆ సభకు జయకరుగారును నటరాజుగారును కూడ గాతరు. జయకరుగారు పిమ్మట అధ్యక్షులకు రాజీనామాను పంపిరి.

(బాంబే క్రాంతి)

దేశీయమహాసభాధ్యక్షుల

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము సూచనలు

ఈ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో గయలో జరుగు దేశీయ మహాసభయందధ్యక్షతవహించుటకు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసు, శ్రీమంత్ ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగార్ల పేర్లను వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము వారు నూచించిరి.

మాల్వీ హమీదాలిగారి కేసు

రాయపూరులో విచారణ

124 వ శకము

మాల్వీ హమీదాలిగారు రాయపూరులో నుపన్యసింపచు మాజీబాగు జయిలు విషయమును గూర్చి మాల్వాదుమ బేహార్ ప్రభుత్వప్రకటనము ఆస్య పని నుడివినందులకు 124 ఏక్రింద కేసుచేయబడెను.

ఎం. సింగారవేలు సెట్టిగారి రాజీనామా

చెన్నైగర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షతను వదలుట

స్వరాజ్యపత్రికకు సెట్టిగారు వ్రాసిన లేఖ

సేను సంఘమును సరియై స్థితిలోనికి కొనివచ్చుట చాల ప్రయత్నించుచుంటిని. ఆచటను నివేదికముకొరకు మీరు నిరీక్షించుచుంటిరి. దానిని సంఘమువారు మూలబడవైచిరి. పనులు గాటికను యథాప్రకారమే జరుగుచుండెను. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారి సలహా ప్రకారము సేనోచ్చుకొనియుంటిని. రెండునెలలు గడచెను. మఱు తెలియకుండనే కార్యాలయమును దాని బోర్డును ఎచటకో పోయెను. కొన్ని కారణములవలన 24 వ తేదీని సభజరుపవలదని సేను సహాయముగ కార్యదర్శి చంద్రశాస్త్రిగారికి లేఖ వ్రాసిరి. మీరు వారేఖ నెదుటనుంచుకొని యే సభను జరిపితిరి. ప్రస్తుతము బామినమిద విడుదల యైన యొక సంఘసభ్యుడు కార్యాచరణ కేసునకు విడుదల ప్రాప్తమయ్యెను అతనికి 50 రూపాయల నిమ్మిట్లు నీతిబాహ్యులకు నుత్తరపు చేసిరి. సభ్యులు ప్రజలపట్లను ప్రజలొసంగు ధనముపట్లను కొంచెమైన బాధ్యతను చూపకుండ కృతహించుచుండటచే సేను రాజీనామా నిమ్మిట్లు యే కర్తవ్యము గాన సేనీ సహాయ్యత్వవదలి రాజీనామాను పంపిరినని సింగారవేలు సెట్టిగారు స్వరాజ్యపత్రికకు వ్రాసిరి.

భాయి గురుదత్తసింగు గారి కేసు

కొమగటామారు స్త్రీచరువిషయమున విభ్యాతులు అమృతసరులో విచారణ

అమృతసరులో మేజిస్ట్రేటు సింగారవేలు 124 కేసు కేరమును ఫిర్యావచెను. సింగుగారు గురుదత్తసింగు 216 ఫూలుస్కెపు పేజీల వ్రాతములను నిచ్చిరి. దానిని ఉరుదుభాషలోనికి భాషాంతరికరించుటకు మేజిస్ట్రేటు వుత్తరు విచ్చెను. సింగుగారు కొంతమంది సాక్షులను పిలిపింపగోరి పట్టికను సరఫరాచిరి. దానిలో పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, జిన్నా, సర్ విలియం విస్సెంటు, బరద్వాసు మహారాజా రాజాదర్శిమసింగు, సావరను (హంకాంగు అధిపతీముల కార్యదర్శి) సాట్ (కొమగటామారు ఏజెంటు) రేడు (కెడలాలోని వారికోవరులో ఎమి గ్రేమనుఏజెంటు) గార్ల పేరులుగూడ నున్నవి. ఈసాక్షు లిపుడెచట నున్నారో వాఙ్మొచ్చేసి తెలుపవలెను జూలై నెల 3 వ తేదీని వుత్తరపు లిఖించునని మేజిస్ట్రేటు ప్రభుత్వ న్యాయవాదితో చెప్పెను.

అమృతసరు వలంటీరులు

కల్లు మజ్జనుల వద్ద విక్రయనిగోళము

కారాగృహవాస శిక్ష

అమృతసరులో కల్లు సారాదు కాణములవద్ద అమృతము జరుగుతుండ నిరోధించిని ఇటీవల కొంచుంది కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు వలంటీరులను పట్టుకొని వారిపై కేసు చేయగా వారి కండురికి 2 మొదలు 5 నెలలవరకు కారాగృహవాసశిక్ష విధింపబడెను.

ఖుర్దా మండలసభ

పండిత నెహ్రూగారి అధ్యక్షుల

5000 మంది సభకు వచ్చుట

28 వ తేదీ సాయంత్రము 7 గంటలకు సభ ప్రారంభమైనది. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును తమదడు మేర్వాసి (ఆలిఫురు) గారును ఖుర్దాకు వచ్చిరి. ఖుర్దా జంక్షను, సిటీ రైలుస్టేషనులు రెండింటిగోను వారికి గొప్పస్వాగత మియ్యబడెను. చాల దూరమునుండిగూడ వెక్కుమంది వచ్చిరి. నెహ్రూగారి మారేగించి బసకు తీసికొనివెల్లిరి.

అధ్యక్షుడగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని మహావైభవముతో మారేగించి తీసికొనివెల్లిరి. పీఠుల నన్నటిని బాగుగా నలంకరించిరి. పీఠులలో ప్రజలు నిండియుండిరి. చాల చోట్ల ప్రేక్షకులు నెహ్రూగారినిచూచి ధైర్యమును నిలుపజాలకపోయిరి. సభాస్థలమునందు ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులను 5000 మంది యుండిరి. రాష్ట్రీయ కానసభ్యుడు నానక్కుడు గారు గూడ సభకు వచ్చెను.

మూర్ఖి సత్యాగ్రహవాదులు

పి. ఎం. బాపయ్యగారి ఉపన్యాసము

జోసెపు బాప్టిస్టాగారి అధ్యక్షుల

బా బాపయ్యగారు జోసెపు బాప్టిస్టాగారి అధ్యక్షుల క్రింద జరిగిన సభలో మూర్ఖి సత్యాగ్రహవాదులనాగుడు పి. ఎం. బాపయ్యగారు రుపన్యసించిరి. తాతాకంపెనీవా రీట్టుకు కట్టుట నలన కలుగులాభము మానలాలకు కలుగునట్లు పోముతోల్పిన నత్తులము. అసహాయోద్యమమువలన ప్రయోజనము కలుగదు. అంతకంటె ప్రయమగుసాధన ముండగలేను. మానలాల నిమమున ఆత్మశుద్ధివలన స్వగార్యము లభింపను; అని బాపయ్యగారు నుడిచిరి. మహా గాఢ్విల ధీకత్తే ఘూర్లు ధీకత్తే భిన్నము. సేను జ్ఞాన్యహిత మగు న సహాయోద్యమము నంగీకరింపక జ్ఞాన్య సహితమగు సహాయోద్యమమునే సేను కోరెను. క్రైస్తవమతము జ్ఞాన్యము కూడదని నిర్ధారము చేయలేక. జ్ఞాన్యము నకలంపింపవలెనయే తేటపరిచెను. ఇపుడు దోతన మచారు భక్తులతోచేరి బీదలను బాధించుచున్నారగాని ప్రభుత్వమే బీదలకు ధర్మ-పరులకళకు కాలము తప్పక రాగలదని జోసెపు బాప్టిస్టాగారు నుడిచిరి.

రాజపుటానా కాంగ్రెసు సంఘము

డిశంబరు నెలలో గయలో జరుగు దేశీయ మహాసభ సభాధ్యక్షుల దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు, భాయి గురుదత్తుసింగు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగార్ల పేర్లను రాజపుటానా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నూచించిరి.

కలకత్తా సర్వెంటుకుల త్రిక

మానసప్రపు దావా

తీర్పు జూలై 4 వ తేదీని చెప్పబడును.

కలకత్తాలోని సర్వెంటుకులత్రికవై తేడిన దావాలో తీర్పు 28 వ తేదీని చెప్పలేదు. జూలై 4 వ తేదీని చెప్పెదను.

రాజమండ్రి దేశభక్తుల కేసు

సీతానగరమున అరెస్టు చేయబడినవారు

పెద్దాపురమునకు తీసికొనిపోవుట

సీతానగరమున అరెస్టుచేయబడిన రాజమండ్రిదేశభక్తులగు పుసులూరి కోడ డామయ్యగారు మున్నగు వారి కేసు రాజోలులో విచారణ జరుగలేదు. పెద్దాపురములో విచారణ జరుపుటకు నిర్ణయించిరి. వారు పెద్దాపురమునకు వెళ్లుచు 28 వ తేదీని మార్గశమున నర్సాపురమునకు వచ్చిరి. వారిని అరెస్టు చేసి 15 దినములైనను వారి ననకలయుగ నోచోటినుండి మరి యొకచోటికి మార్చుచున్నారేగాని విచారణభక్తికము తెల్పలేరి. వారిలో కొందరికి ఆరోగ్యము సరికాలేదు. రాజోలులో రెండు కిబ్బంది కలుగచేయబడె ననియు తాటిపాకనుండి రాజోలుకు నడిపించి తీసికొనివచ్చిరినియు మలమూత్రములను స్వయముగ తీసివేసి ఆస్కారలను శుభ్రపరచుటకు కూడ నియమించిరినియు వారు చెప్పిరి నర్సాపురమునుండి సేను (29) తిరిగివచ్చినది.

రాయవేలూరు జయిలులోనున్న ఆంధ్ర నాయకులు

కడలూరు జయిలుకు మార్పుట

గంపలగూడెం కుమారరాజువారగు శ్రీకోటగిరి వేంకట కృష్ణారావువారరు, నెల్లూరుజిల్లా వేంకటగిరివాస్తవ్యులు కటిక సేని కళ్యాణరావు, వేంకటరామారావు, రామమూర్తి, రంగయ్యవాయుడుగార్లను యీ నెల 24 వ తేదీని రాయవేలూరు నుండి కడలూరు జయిలుకు మార్చిరి.

మోసము లేని ఖద్దరు

చాల నమ్మకమైనది

కసా ర్థముగో దొరుకును

దక్షిణ కన్నడమునందు కొందరు దేశాభిమానులు సదభిప్రాయముతో “ది యరకా స్పిన్నింగు వీవింగు కంపెనీ లిమిటెడు” అనుపేరుతో నొక సంఘమును కసార్థను (ఎస్. వి. రైల్వే) లో నేర్పరచిరి. ఆచట అన్నివిధముల ఖద్దరు బట్టలను నేయించి అమ్ముచున్నారు. ఈ ఏర్పాటు జరిగి మూడు నెలలు మాత్రమే యైనను చాలనుంది వీరిట్లు నధికముగా ప్రశంసించిరి. వీరి బట్టలలో ఎట్టిమోసమును లేదని పి. పి. నాయుడుగారు స్వరాజ్యపత్రికకు వ్రాసిరి.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ జూన్ నెల 29-వ తేది

గురువారము

శాసనసభ ప్రవేశము

—:—:—

నూతన శాసనసభలలో బ్రవేశించి, యనుభవము గడించినవారు, వాని ప్రయోజన రాహిత్యమును కనుగొనుచున్నారు. జమ్మదాసు ద్వారకదాసు, శేషగిరి అయ్యరుగార్లు తట్టిన సత్యమే, పలువురు శాసనసభ్యులకు గోచరించి యుండును. శాసనసభ్యులెల్లరును అసంతృప్తి జూపుచున్నారు గాని, ఒక్కరును ఉల్లాసము గనుపరచినవారు గనుపించరు. అన్ని రాష్ట్రములలోను వ్యవహారము దాదాపుగ నిలువజేయున్నది. మంత్రులలో గుసగుసలు బయలుదేరి చాలకాలమయినది. ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి విఫలమయ్యెనని, ఎల్లరును అంగీకరించుచున్న విషయమే. ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి పనిచేయదని, హిందూదేశమునందే గాక ఇంగ్లండునుండిగూడ మొర వినపించుచున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు, తమకు గాని, మాంటాగూగారికిని బాధ్యత లేదని, ఛెలమ్మపర్థు ప్రభువుగారే సూచించియుండిరి. సంస్కరణముల మరిపెము తొలగిపోయినది. మాంటాగూ గారు ప్రభుత్వకార్యదర్శిపదవియం దున్నంత కాలము, తీయనిమాటలు, పదగుంఘనము, రాజకీయసిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించి, ముకుళించుకొనిన మితవాదుల హృదయములను వికసింప జేయుచుండిరి. జాతీయవాదులు మాత్రము ఇందలి సందర్భములను గ్రహింపకబోలేదు. మాంటాగూగారికి జెప్పినను, ప్రజలకు చేకూరిన స్వపరిపాలనపు హక్కులు హుళక్కియని, వారు కనుగొనగలిగిరి. మాంటాగూగారు తమస్థానమును వదలిపెట్టుట, నూతనప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి చర్యలును, విఠారుటనుగారి ప్రసంగములును, మితవాదుల నావరించిన భ్రమను పటాపంచలు గావించెను. ఉన్నతోద్యోగములు భారతీయులకు సంక్రమించునని, మితవాదులు వివిధభూరుచుండ, యూరపియను సివిలు సర్వీసు యద్యోగంల కధిక సౌకర్యముల మెసగి, వారలను బుజ్జగించుటకు ప్రభుత్వకార్యదర్శి ప్రయత్నించుచుండెను. ప్రస్తుత సంస్కరణవిధానము త్వరలో మారి, ఎక్కువ మంచి సంస్కరణములు చేకూరునని మితవాద శాసనసభ్యులు గంపెడాశతో నెదురుజూచుచుండ, సంస్కరణ విధానమును మార్పుటకు వీలులేదని విఠారుటనుగారు తెలియజెప్పిరి. దేశమునకు వాణిజ్యము స్వాతంత్ర్యము చేకూరినటుల భావించుచుండగ, అది భ్రమయని విఠారుటనుగారి ప్రసంగము సూచించెను. మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింప వీలులేదని విఠారుటను గారు జెప్పుటచే, ఆశ పూర్తిగ సంతరించెను.

తామిక శాసనసభలలో గూర్పుని ప్రజలకు జేయదగిన యుపకారము లేదని శేషగిరి అయ్యరుగారికి స్పష్టమయ్యెను. బ్రిటిషు షేమలూభములకు ఇండియా షేమము బలియగుచున్నదని వారికి దోచెను. ఇప్పటి స్థితియే కొనసాగుచో, మితవాద జాతీయవాద పక్షములను రెండు పక్షములుండ నేరవనియు, జాతీయవాదుల పక్షమొక్కటియే దేశమున నుండుననియు, శేషగిరి అయ్యరుగారు కనిపెట్టిరి. బ్రిటిషు న్యాయబుద్ధియందు,

హిందూదేశమునకు విశ్వాసము దొలగెనని, అయ్యరుగారు వెల్లడిజేసిరి. మితవాదులలో మితవాదియగు జమ్మదాసు ద్వారకదాసుగారికిగూడ సరి త్రోవలు గనుపించుటలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతిని వెంటనే రద్దుజేసి, రాష్ట్రములందును కేంద్ర ప్రభుత్వమునందును బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టినగాని, దేశమునకు తరణోపాయము లేదని వారికి దోచినది. శేషగిరి అయ్యరుగారును, ద్వారకదాసుగారును, మాంటాగూగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి స్థానమునందు లేనందుల కెంతయు గుంచుచున్నారు. కాని, మాంటాగూగారి రాజీనామావలన, దేశమునకు లాభము గలిగినదని యే జెప్పవచ్చును. మాంటాగూగారికిను తమ పదవి నాక్రమించి యున్నచో, శాసనసభ్యుల కింత త్వరలో వివేకోదయము గలిగెడిది గాదు. మాంటాగూగారికి గల పద ప్రయోగ చాతుర్యము, వారికినిను లేని పోని యాశలను పురికొల్పుచుండెడిది. నిజమెంత త్వరలో దెలిసినంత త్రేయస్కరము గదా? మితవాదులక ముందేమి జేసెదరో తెలియదు. కాని, వారికి గలిగిన నిరాశబట్టి జాతీయవాదు లొక గుణపాతమును నేర్చుకొనవలెను. వీరిలో కొందరు, తమ దీక్షను చివరవరకు కొనసాగింపక, సందియములకును, అనుమానములకును లోనగుచున్నారు. శాసన సభలలో బ్రవేశించిన, నేమియో ఘనకార్యము జేయవచ్చునని భావించుచున్నారు. శాసనసభల బహిష్కారమును నిశ్చయించిన నాటికిని ఇప్పటికిని పరిస్థితులలో భేద మంతగ గనుపింపదు. జాతీయవాదుల నిశ్చయము, సరియగునదని ఇప్పుడు మరింత దృఢపడుచున్నది. శాసనసభలలో జేరి తలక్రిందులు జేయగలమని వానిలో బ్రవేశించినవారు సయితము నేడు తమ నిస్సహాయతను సందేహమున కవకాశము లేకుండ ప్రకటించుచుండ, క్రొత్తవారు వానిలో బ్రవేశించి ఏమి జేయగలుగుదురు?

సంస్కరణశాసనము, అన్నివైపులను నిరోధించియుండ ఆహ్వానముల దాటుటకు సభ్యుల కవకాశము లేదు. ఈ సంగతిని, కాంగ్రెసుపక్షము వారు మొదటనే గ్రహించిరి. శాసనసభ్యుల యనుభవములు ఈ విషయము నిపుడు దృఢపరుచుచున్నవి. నూతన శాసనసభలలో జేరి బనిచేసిన క్రింది వాసయ్యంగారు, బెంగుళూరునం దుపన్యసించుచు, స్వరాజ్యమును సంపాదించుట కడుగుదీసి యడుగుబెట్టుట యసంభవమనియు, శాసనసభలు స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ఎంతమాత్రము పనికిరావనియు, విన్నవించిరి. ఇట్టి నిదర్శనముల నెదుట నుంచుకొని, జాతీయవాదులు కొందరు తా మింతవరకును దృఢమానసముతో కొనసాగించిన శాసనసభా బహిష్కారదీక్షను విడనాడుట, బలహీనతను సూచించునే గాని, పేరులాభము గలిగింపజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు నిరూపించిన యంశములలో దేనిని జయప్రదముగ కొనసాగించినను, స్వరాజ్యము చేరువుకు వచ్చియుండెడిది. ప్రజలకు ఇంతవరకును నాయకత్వము వహించుచున్న న్యాయవాదులే తమదీక్షను విడనాడి, స్వసౌఖ్యమును ప్రధానముగ భావించి, తమ బలహీనతను వెల్లడించిరి. ఆంగ్ల విద్యాధికులకు తగు మనోనిశ్చయమును, దృఢవ్రతమును, లేవని వెల్లడియయ్యెను. వారికి అలవడిన విద్యయే ఇట్టిదుస్థితికి కారణమయ్యెనని విదితమగుచున్నది. అందుచే దేశవిమోచనముకొరకు, వారిని మాత్రమే నమ్ముకొని లాభములేదని, గాంధీమహాత్ముడు గ్రహించి, ప్రజలెల్లరును అవలంబింపదగిన

నిర్మాణకార్యక్రమమును నిరూపించెను. నిర్మాణకార్యక్రమమును జయప్రదముగ నెరవేర్చుటలో, నిరాకరణకార్యక్రమాంశములు తప్పక సఫలమగును. పంచాయతులను నెలకొల్పుట వలన, న్యాయస్థానబహిష్కారము కొనసాగును. జాతీయ పాఠశాలలను నెలకొల్పుటవలన, విజాతీయవిద్యా బహిష్కారము ఫలించును. స్వదేశవస్తునిర్మాణమువలన విదేశవస్తుబహిష్కారము సఫలమగును. అస్పృశ్యతాదోష నివారణవలన, జాత్యైక్యత సిద్ధించును. నిరాకరణము, పరావలంబనవ్యామోహమును తొలగించుటకు తోడ్పడుటయే గాక, నిర్మాణావశ్యకతను నిరూపించెను. నిర్మాణమువలన, నిరాకరణోద్దేశము సఫలమై స్వరాజ్యము సిద్ధించును.

నిరాకరణము, నిర్మాణము, అవినాభావసంబంధముగలవి. శాసనసభలలో మరిల బ్రవేశించుట, నిరాకరణోద్యమముభ్యోద్దేశమునకు భంగకరము. దానియందు ఆవిశ్వాసమును సూచించును. స్వసామర్థ్యమునందు నమ్మకము లేనటుల గోచరింపజేయును. ప్రస్తుత సమయమునం దిట్టి యవిశ్వాసమున కెంతమాత్రము తావులేదు. నిరాకరణోద్యమము ఆహింసను పెంపొందించి, నిర్మాణక్షిని వృద్ధిజేయుచున్న దనుట నిర్వివాదాంశము. ఓడిమితో బనిచేసినకొలదియు, స్వరాజ్యము సమీపించుచుండు ననుట కేమాత్రము సందియము లేదు. శాసనసభాప్రవేశమును గూర్చి యీ సమయమున యోచించుట యవసరము. భారతీయులు తమ దృష్టినింతను నిర్మాణకార్యక్రమముపై కేంద్రీకృతము చేయవలయును. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు నిర్మాణమునకై తమశక్తిసంతను భారబోయుట యత్యవశ్యకము. నైహూకమిటివా రేతెంచునప్పటికి, ప్రతిరాష్ట్రమును తనధర్మమును ప్రశంసార్థముగ నిర్వర్తించుచుండుట మేలు. అన్యచింతల కిప్పుడు తావులేదు. సంస్కరణములును, శాసనసభలును, నిష్ప్రయోజనము లని, ఇదివరకే స్థిరపడెను. సామ్రాజ్యశాసనసభ్యుల ప్రతిపాదనములు, సందియముల నెల్ల బోద్రోలి, నిర్మాణకార్యక్రమమును త్వరలో పూర్తిజేయుటకు ప్రజలకు విశేషప్రోద్బలము గలిగించునని నమ్మెదము. శేషగిరి అయ్యరుగారి యభిప్రాయప్రకటనము, మద్రాసు మెయిలు పత్రికకు రోషమును పుట్టించుట వింతగాదు. మితవాదులను బుజ్జగించుచుండిన ఆంగ్లో హైందవపత్రికలకు, వారి ప్రస్తుత భావములు ఆశ్చర్యమును గలుగజేయకమానవు. ఇక నయినను, శాసనసభ్యులును మితవాదులును, సంస్కరణములపై యాశను వదలి, నిర్మాణకార్యక్రమము సఫలమగుటకు తోడ్పడుచు, దేశమునకు మేలు జేసినవారగుదురు. తమ గౌరవము దక్కించుకొందురు. శేషగిరి అయ్యరుగా రూపించినటుల, దేశమునందు జాతీయవాదపక్ష మొక్కటియే ప్రబలి పనిజేయుచో, హిందూదేశభీష్మము వెంటనే నెరవేరుటకు సందియ మేమయిన గలదా? కేవలము నిరాశను, అసమ్మతిని వెలిబుచ్చిన మాత్రమున, మితవాదులు తమ ధర్మమును నెరవేర్చజాలరు. సంస్కరణములలో తమకు నమ్మకము పూర్తిగ దొలగినయెడల, శాసనసభలను విడనాడి, పరావలంబనమును మాని, స్వతంత్రముగ పాటుబడుటయే వారి కర్తవ్యము. అందుకు మారుగ, మెయిలుపత్రిక దెలిపినటుల వారు ముందు సింహమువలె గర్జించి, పిమ్మట సరిపెట్టుకొనిపోవుటచే, తమ గౌరవమును పూర్తిగ గోల్పోవుట తథ్యము.

బాధ్యు లెవరు ?

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మితవాదులకును తాలూకాదార్లకును జరుగుచున్న వివాదము, కడు చిత్రముగనున్నది. గవర్నరుగ సర్. హార్కోట్ బట్లరుగారి పరిపాలనాకాలమును ఇంకను విస్తరింప జేయవలెనని తాలూకాదార్లు విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ధనవంతుల సభిమానించి, సర్ హార్కోట్ బట్లరుగారు రయితులను నష్టపరచి రను నభిప్రాయము సామాన్యముగ వ్యాపించి యున్నది. మితవాదులు సయితము ఈ యభిప్రాయ మునే కలిగియున్నారు. గవర్నరుగారి పరిపాలన కాలపరిమితి విస్తరించుటకు వా రంగీకరించుట లేదు. ఇందువలన, మితవాదులకును, తాలూకా దార్లకును కలహ మంకురించినది. బట్లరుగారు తీవ్ర నిష్పంధముల నవలంబించి, ప్రజలలో నశాంతిని ప్రబలజేసిరనియు, అట్టివారే ఇంకను నిలిచియుండుట భావ్యముగ లేదనియు, లిబరలుపక్షమువారు సూచించిరి. ఇందులకు జహంగీరాబాదు రాజుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, బట్లరు ప్రభుత్వమువారు తీవ్రనిష్పంధములకు బాధ్యు లగుచో, ప్రభుత్వము నందు సభ్యులగు మితవాదమంత్రులుగూడ ఇందుకు సమానబాధ్యులే యని, తేటపరచిరి. మంత్రులు గూడ ప్రభుత్వపద్ధతి నంగీకరించినటుల, వెనుక సూచింపబడెను. వారితో యోచించియే నిష్పంధ పుట్టుత్తరువులను ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించి నటుల, జహంగీరాబాదురాజుగారు తెలుపుచున్నారు. మితవాదపత్రిక యగు లీడరు పత్రిక, ఈ యారోపణను నిరాకరించుచున్నది. క్రిమినలు లా సవరణచట్టము, మంత్రుల యంగీకారముతో ప్రవేశపెట్టబడినటుల, లీడరుపత్రిక యొప్పుకొనుచున్నది. కాని, విచక్షణ లేని అరెస్టులకును, పోలీసు జులమ్ నకును దౌర్జన్యము నేకోశమునను ఆపాదించి వీలులేని పండిత మోతీలాల్ నైహూవంటి సుప్రసిద్ధనాయకుని అరెస్టునకును, మంత్రులెంత మాత్రము బాధ్యులు గారనియు, లా ఆర్డరు పోలీసు జులులు శాఖలపై యధికారము గలిగి కార్య నిర్వాహకసభయందు సభ్యులుగ నున్న మహమ్మదాబాదు రాజుగారే ఇందుకు సంపూర్ణ బాధ్యతను వహింపవలెననియు, లీడరుపత్రిక యధిక్షేపించుచున్నది. ఈవివాద మెటుల అంతమొందునో, తుదకు మితవాదుల పట్టునెగునో, లేక జహిందారుల పట్టునెగునో, తెలియదు. కాని, కొన్నిసంగతు లిందు వలన విశదమగును. లా, ఆర్డరు శాఖలను కార్య నిర్వాహకసభలోని భారతీయుని పరము జేసినను, నిష్పంధవిధానతీత్రత ఏ మాత్రము తగలేదు. యూరపీయను లయినను భారతీయులయినను అధికారవర్గ యంత్రమున జేరినవిమ్మట, ఆ యంత్రము ననుసరించి తిరుగకతప్పదు. ప్రభుత్వ పద్ధతులు మారనంతవరకు ఉద్యోగు లెవరయినను నొక్కటియే. మహమ్మదాబాదు రాజుగారు కొంత కాలము క్రిందట, కాంగ్రెసు సభ్యు లని గ్రహించినపుడు, ఈ విషయమునందుగల యథార్థ మింకను బాగుగ గోచరించును. మరియొక సంగతి. మంత్రులకు, తీవ్ర నిష్పంధ విధానము స్వయముగ రుచింపక పోవచ్చును. కాని క్రిమినలు లా సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు వారంగీకరించినపుడు, దాని ప్రయోగము వలన కలిగిన ఫలితమునకు వారు తమ బాధ్యత నెటుల దోలగించుకొనగలరు? ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతిలో నున్న కష్ట మిదియే. అధికారవర్గము చేసేకి పనులకు మంత్రులవర్గముగూడ తల యాడించుచుండవలెను. ఈ కారణముచే, సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టిన దాదిగ జన్మ

స్వాతంత్ర్యనిరోధము తగ్గుటకు మారుగ మరింత విస్తరించెను. మున్నెనుడును లేని నిర్బంధములు ప్రజలపై ప్రయోగింపబడజొచ్చెను. మితవాద మంత్రులు, నిష్పంధముల బాధ్యతను వహింప నెల్లనిచో, తమ పదవులను విస్మరించి బయట పేనుట కన్న వేరు మార్గము గనుపింపదు. లోలోపల కుండుటవలన లాభ మేమాత్రము గలుగదు. సామ్రాజ్యముల యపజయము ఇదివరకే వెల్లడియైనది. తాము వెలుపలికి వచ్చుటచే నది బయల్పడు నని, మితవాదమంత్రులు విచారింప నవసరము లేదు.

దండనపద్ధతులు

సహాయ నిరాకరణోద్యమము తగ్గిపోవుచున్నదని భావించిచేవారు, అధికారు లవలంబించిచేడి తీవ్రదండన పద్ధతుల గవనించుట యుక్తము. వీనిని బట్టి, స్వరాజ్యోద్యమము బలపడు చున్నటుల స్పష్టమగును. ఉత్కళ రాష్ట్రాన్నిాయకులగు పండిత గోప బంధువాసుగారిపై క్రిమినలు లా సవరణ చట్టము క్రింద రెండు వత్సరములశిక్ష విధింపబడెను. వారిది వరకే 144 శిక్షనుక్రింద శిక్షితులై జులులులో కాలము గడుపుచున్నారు. చెన్నపురిలో యం. యస్. సుబ్రమణ్యయ్యగునికి నిన్నటిదినము ఒక సంవత్సరము శిక్ష విధింపబడెను. పంజాబునందు రావల్పిండిలో మద్యపానమునకు పిక్కెటింగు జేసినందులకు పలువురు శిక్షింపబడిరి. సింధురాష్ట్రము నందు, హిందూపత్రికాధిపతి యగు మహారాజ లోకరామ్ అను వారికి రాజద్రోహ నేరముక్రింద పడునెనిమిది మాసముల శిక్ష విధింపబడెను. హిందూపత్రికా సంపాదకు లింతవరకును అయిదు గురు శిక్షింపబడిరి. యంగుఇండియా, ఇకాడిపెకా డెంటు, వందేమాతరం, మొదలగు పత్రికల కిట్టి గౌరవ మిది వరకు చేకూరి యుండెను. దేశమునందలి పలు భాగముల నుండి ఆనుదినము ఇట్టి నిర్బంధవార్త లరుదెంచుచున్నవి. దేశమునకు అధికారు లీ తీరున నెసగుచున్న శిక్షణము, స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించుటకే తోడ్పడగలదు. నిరాకరణోద్యమమున కీ నిధమున బలము గలిగించుచున్న అధికారు లెల్లరును, హిందూదేశమునకు మేలుచేయుచున్నటులనే భావింపవచ్చును.

డాక్టరు న.పూ.గారి రాజీనామా

ఇండియాప్రభుత్వమునందు న్యాయసభ్యుడగు డాక్టరు న.పూ.గారు ఆరోగ్యము నిమిత్తము తమ పదవికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నటుల, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. వారికి సివ్లగాలి సరిపడలేదట. సివ్లగాలి న.పూ.గారికి సరిపడకపోవచ్చును. కాని వారి రాజీనామాకు ఇది యొక్కటియే కారణమో, లేక ప్రస్తుత నిష్పంధముల గాలి గూడ వారికి సరిపడలేదేమో తెలియదు. సాధారణముగ, అధికారుల రాజీనామాలకు, ఆరోగ్యభంగమే కారణముగ సూచింపబడుచుండును. కొంతకాలమునకు ఇతర కారణములు గూడ వెల్లడియగుచుండును. న.పూ.గారి విషయమున గూడ నిట్టి సందర్భము లేమయిన గలవేమో ముందుగాని తెలియదు. డాక్టరు న.పూ.గారు సుప్రసిద్ధన్యాయవాదులు, కడు సమర్థులు. ఇట్టి వారు ఇండియా ప్రభుత్వమున చేరినను, దేశమునకు మేలు జేయలేకబోయిరి. నిరంకుశపద్ధతులను నూన్చింపజాలకబోయిరి. న.పూ.గారు మితవాదులయ్యగు, అధికారవర్గమును మరల్చుజాలకబోయిరి. శంకరకావాయరుగారు ఇదివరకు రాజీనామా నిచ్చియుండిరి. డాక్టరు న.పూ.గారిపుడు రాజీనామా నిచ్చుచున్నారు. ఎంతటి సమర్థులయినను ఎంతటి యుదారాభిప్రాయముల గలవారయినను కార్యనిర్వాహకసభలో బ్రవేశించి, తమ

నిస్సహాయతను కనుబటచుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము సిద్ధించినగాని, ప్రస్తుత దృష్టిని మారిపోవ దని, అనుభవపూర్వకముగ ప్రజల కిప్పుడు తేటపడుచున్నది.

సివిలుసర్వీసు కుటుంబముల పెన్షను నిధి

ఈ నిధి సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల కుటుంబముల లాభము నిమిత్తము నెలకొల్పబడినది. దీని యందు, యూరపీయను యుద్యోగులు భారతీయోద్యోగులను తారతమ్యములేదు. హైందవ సివిలు సర్వీసు యుద్యోగులు పలువురు ఇప్పుడు బయలుదేరుటచే, ఈ నిధిని యూరపీయనుల లాభము నిమిత్తముమాత్ర ముప్రయోగింపవలయునని, జేవి పనుగారు కామన్సునభలో గోరిరి. తమ వెనుకటి నిర్ణయమును ఇండియాప్రభుత్వము. వారు రద్దు జేసెదరా యని యడిగిరి. ఇట్టి విషయమున నయినను వికటరుటనుగారు ఖండితముగ బదులుజెప్పక, తా నిపుడేమియు జెప్పజాలనని బలికెను. దీనిని బట్టి జేవిపనుగారి సూచన, వికటరుటనుగారికి లోలోన నిష్టమేయని యూహింపవచ్చును. వికటరుటనుగారు, యూరపీయను సివిలుసర్వీసుయుద్యోగుల పాలిటికి కల్పితరువగుచున్నటుల స్పష్టము.

బందిపోటు నేరము

395 హిందూ శిక్షాస్మృతి సెక్షన్ క్రింద అమృతపరములో లాలా అన్నయనాథుగా లోకవింత నేరమును విచారించుచున్నారు. ఈ నేరములో మొదట 38 ముద్దయులుగలరు. కాని 27 గురు ముద్దయులమీద పిర్యాదుకోర్టు ఇన్వెస్టిగేటర్ ఉపసహరిండుకొనబడెను. తక్కిన 6 గురు ముద్దయులు నిలిచిరి.

ఫిర్యాదు వివరములు

దుర్గదాసుగారిచే ఇట్లు తెలియజేయబడినది. కోట గ్రామములో అమృతపరపు జిల్లాలో తరకతాపీలో నున్న మహ్మదుఖా, ఆ గ్రామమందున్న హిందువులు అందరును ఒక సంఘమును స్థాపించిరి. ఆ గ్రామములో సివిలు క్రిమినలు నేరములను న్యాయస్థానములకు బోసియక ఆ గ్రామములోనే విచారించి పరిష్కారముజేయుట ఆ సంఘముయొక్క ఉద్దేశ్యములలో నొకటి. ముద్దు సాధుసంగ ఈ సంఘమున కధ్యక్షులు. ఇంకొక ముద్దు రామరావు కార్యదర్శి జవహర్లాల్ ము 18 లేపీని ఒకానొక సాయంకాలము సాక్షి ఆ గ్రామమందున్న కోజలలో తగవులాడెను. అప్పుడు కోజలు ఇతనిని దిట్టికొట్టిరి. ఆ మరునటిదినము తిట్టులను దిననటియు కొట్టుబడిన సాక్షి ఆనరి మేష్ట్రీటుకోర్టులో వీసె ఫిర్యాదు దాఖలు జేసెను. స మ ను లు బా రీ ఆ య న వి. దీ ని వె ను క వై సంఘమువారు సాక్షిని తమయొద్దకు పిలిపించిరి. కోజలు గూడ ఆక్కడయండిరి ఆ సంఘమువారే ఈ తగవును పరిష్కరించుటకు బా ను కొన్న పుడు ఎం దు లకు మేష్ట్రీటుకోర్టు కక్కితని మందలించిరి. కోజలలో రాజీనామా జేసుకొనవల యుదని సాక్షితోజెప్పి అట్లు జేయకున్న చిక్కులపాలు జేసెననియు గ్రామమునందే తరుగుగొట్టెదమనియు భయపెట్టిరి. తక్షణము ఆసాక్షి దుర్గదాసు రాజీకంగీకరించెను. రాజీనామా కోజలు, సాక్షి దుర్గదాసుగార్ల చే సంతకము జేయబడెను. న్యాయస్థానము కేసినందులకు సాక్షి ఒక రూపాయ జరిమానా నీయవలెనని. అట్టియనున్న సంఘ బహిష్కారము జేసెదమని భయపెట్టిరి. సాక్షి ఆ రూపాయ నిచ్చిసేసెను. ఇకముందువారెరును న్యాయ స్థానములకు బోకుడదని మందలించబడిరి. వై సంఘములో 38 గురు సభ్యులుగలరు. వీరి ఆందరిపై నేరము మోపబడెను. కాని తుదకు 6 గురు మాత్రమే ముద్దయులు జేయబడిరి.

ప్రాంసు పునర్నిర్మాణము

పారిసు, జూన్ 28:— సెనెట్ సభి ప్రకారము ప్రాంసు నందలి పల్లికర ధ్యువునర్నిర్మాణమునందు జగ్జనీ పార్లామెంటు గురించి ఆంగ్ల పరామ ప్రధానమంత్రి బెనెట్ ట్రాక్సు (పల్లికర ధ్యువు) మంత్రిగాను సభ్యుడయిరి. ప్రాంసునందు హైకోర్టు ఎలెక్టియన్ వర్క్సు, కాలనలు రైలు మొదలగు నవి నిర్మింపవలెను. ఇందుకు 18 క్రి మిలియన్ల ప్రాంతులు క్యుతుచుగను. సామానులను, పరిశ్రమను జగ్జనీ సభ్యు చేయవలెను. నవ్వపరివార సంఘమువారు రిండుల కంగీకరించెదరు.

దేశ విశ్రుతులు

భారత వ్యవహారములు

పార్లమెంటును చర్చ

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

లండను, జూన్ 27:- ఆంగ్లదేశమున ఈ దినమున పార్లమెంటు ప్రేక్షకుల గృహలోకి మామూలుగా ప్రేక్షకుల దానిచ్చిరి. కాని ద్వారాపాలకులు మాత్రము బాగరాకరితో పరిశీలించుచుండిరి.

లాయడు బార్ని గారు మామూలుగా అయినా అయినా ప్రసంగించిరి. ప్రభాస్వాగ్యవాదులనుండి ఫోటోగ్రాఫులను కేరళకు పంపింపటమునకు ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసపాత్రతయు శక్తి సామర్థ్యములను వెల్లడికాగలవు అనివారు నడిచిరి. లాయడు బార్ని గారు యువస్వాసాంతవాక్యము ద్వంద్వార్థము క్రిమునకుండెను. సంధియొడవడి ప్రకారము దక్షిణవర్గం దుప్రభుత్వమువారిని ప్రకర్తింప జేయలేని యెడల మంత్రిగ్రమునకు తాత్కాలికామా నోనగదని సాధారణ యర్థము వివరించుచు మరొకటి అర్థమును గూడ కల్పింపవచ్చును.

వీరియెట్లు జరిగిన సంధి రాయబారములు మాత్రము విఫలములు గాలేదని లాయడు బార్ని గారు నడిచిరి. పరిణామ సమయమున ఆ రాజక పరిస్థితులు సంభవించుట సాధారణమే. కాని తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారి సమర్థులను పరిష్కరించు విధమును కాదని (1920) పీకరమునాన్ని, కృత్రిమ భగ్నపాణములకు రక్షణ కల్పన గనననది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునకు ప్రజల బలము జేకూరెను. అందుచే వారు ప్రతిపాదనలను స్వీకరింప నివేదించుచు వలెను.

సంధియొడవడిక వైర్లందు వారితో నిర్లక్ష్య మొనర్చినను తూర్పు భాగము వహించియుండ వలెనని నేనుగూటలేదు అన్నివలెముల వారియెడలను నిష్పక్షపాతముగ కృతజ్ఞతానింపవలెనని అలప్ట్యు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచుంటిమి. సంధియొడవడిక నిశ్చయముల ననుసరించి ప్రకర్తింపవలెనని దక్షిణ వర్గండు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచుంటిమి. ఈ ప్రయత్నములందు మంత్రిగ్రమువారు విఫలమైనయెడల సభవారే చర్యదీసికొనవచ్చును. ఫోటోగ్రాఫులను గురించి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారి కరింగించితిమి. ఈ విషయమై తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు మొదట చర్యదీసికొనెదరు.

వైహార్లులయువపాదన.

అయిర్లందు విధానమును తిరస్కరింపవలెనని వైహార్లు పక్షమువారు దెచ్చిన యువపాదనము 832 మంది సభ్యులచే యోదించబడెను. 75 గురు మత్రమే యనుకూలముగ సమ్మతుల నిచ్చిరి. అలప్ట్యు యూనియన్లు, వైహార్లు మాత్రమే ప్రతిపాదనముగ సమ్మతుల నిచ్చిరి. ఇండియన్ లిబరలు రాబర్టుసినిల ప్రభువు, వోటు జేయలేదు. కార్మిక పక్షములో సగము ప్రభుత్వమువారిని బలపరిచిరి. మిగిలినవారు పాల్గొనలేదు.

చర్చిలుగారి ప్రసంగము

చర్చిలుగారి యద్భుత యువస్వాగము వలన అంతవరకు అటునిటు నూగులాడుచున్న సభ్యులు ప్రభుత్వపక్షమున జేరిరి. అందు వైహార్లు పరాజితులైరి.

పార్లమెంటునం దెట్టి ఫలితములు గలిగినను ఈ యువ స్వాగములను దక్షిణ అయిర్లందునందు మాత్రము కృతరేక ఫలితముల గలుగజేయునేమో యని లిబరలు పక్షము భీతిలుచున్నది.

రాజకీయఖిలుదీలు

లండను జూన్ 27:- కామన్సు సభయందు వెజ్టివుడు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభుత్వపక్షమున జేరిరి. రాజకీయ నేత్రములక్రింద భారతదేశమున ఇంతవరకును నిర్బంధింపబడిన వారిసంఖ్యను భారత ప్రభుత్వమువారు త్వరలో పంపెదనని నమ్ముచున్నాను. ఈ సంఖ్య 400 కన్న నెక్కువ యుండవలదు. 20000 సంఖ్య యవశ్యము.

విచారణ జేయు మాజీప్రేమి కమిటీమెంటువారుంటు నంటు కమిటీకు ఉత్తర తగతివాడో తక్కువ తగతివాడో వెలుపలవలెనని ఇటీవల లాహారు వైఖోర్లువారు గావించిన యుత్తరప్రసంగం వివరములను వెలుపలవలెనని సర్ చార్లెస్ యేటుగాడ ప్రశ్నించెరి. ఈ వివరములను పంపవలసినదని భారత ప్రభుత్వమువారిని గోరవలసి వింటర్లను ప్రభుత్వ పక్షమున కమిటీమెంటువారు వాదించుచున్నది.

భుత్వమువారిని గోరవలసి వింటర్లను ప్రభుత్వ పక్షమున వాదించుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయముల ప్రకారము కమిటీమెంటువారు నిర్ణయింపబడునని వెలిపిరి.

ఇటీవల భారత ప్రభుత్వపక్షములం దామోరింపబడిన యనియు అలప్ట్యుయెవల దాని మార్పులకు పీటు ప్రభుత్వ ప్రయత్నింపవలెననియు సర్ చార్లెస్ యేటు గారు కోరిరి.

పీటు ప్రభుత్వము వారిని మార్పు కల్పింపవలెనని తేదని వింటర్లను ప్రభుత్వ పక్షమున బలికెను. ఇది పంజాబు కాదనసభవారి యధికమున నేనున్నది. వీరిని మార్పువలెనని పీటు ప్రభుత్వము గోరట అసంభవ నని వెలిపిరి.

వి. సి. ఎస్. కుటుంబముల పింఛనునిధి
జీవనముగారు వి. సి. ఎస్ కుటుంబముల పింఛనునిధి గురించి ఇట్లు వెలిపిరి:-

ఇండియను సర్వీసు కటు బహింపున నిని గురించి ఆకాఖలాని భారతీయ యాద్యోగులకును ఆ గ్లోబ్యోలకును అపాహగలుగుచున్నది ప్రస్తుతము చాలచుందిభారతీయులు ఈకాఖలానికి జేరుచున్నాను. భారతీయ యాద్యోగుల కటుబహింపులకును, ఆ గ్లోబ్యోలకుల కటుంబ పరిస్థితులకును చాలభేదము గలదు. అందుచే నీ నిధియొక్క లాభములను ఆంగ్లేయ యాద్యోగులకు గూడ వర్తింప జేయటము యుచియు ఈ నిధిని వెంటనే యూరపీయను భారతీయ కక్షములకు విడదీసి రెండుకాఖల ఆదాయ వ్యయములను జేయ నుండుట యుచియు.

దానియను నిధిగోతే విచారించితినియు, ఈ విషయమై ప్రస్తుతము క్లిష్టముగ కేమి వెలుపుటకును పీటు లేదనియు వింటర్లను ప్రభుత్వ వెలిపెను.

ఈ నిధికి దాదాపు ఆంగ్ల మొత్తమును ఆంగ్లేయులే విరాళముల న పిని భారతీయులు చాల స్వల్పముగ మాత్రమే నొసంగిరియు జీవనముగారు నడిచిరి.

భారతదేశమున ఆంగ్ల పాఠశాలలు

వాడింకటను గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారతదేశమున ఆంగ్ల పాఠశాలలని యుపాధ్యాయుల జేతనము నెక్కువ చేయుటకు ప్రస్తుతము పీటు లేదు. ఇంగ్లండు భారత ప్రభుత్వము వారు గ్రాంటుల నెక్కువ జేయవలసియుండును. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వమువారికి వెలిపెదరు.

యూనివర్సిటీలుగల ప్రదేశములందు ఆంగ్ల పాఠశాల నిర్మించుటకు గురించి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఆంగ్లేయ ప్రదేశములందు కొంతచుందిమాత్ర మేరసములు గలవలసివడి వెను. భారతీయులనే ఇందు జేర్చుకొనవలెనని నిశ్చయము లేదు. ప్రత్యేక కర్ణమువారికి ప్రత్యేక పాఠశాలలు నిర్మించుటకు తగిన భనసౌకర్యములు లేవు. ఇటీవల సాక్ష్యములకొరకు గవర్నమెంట్ జేయు వారి నూచనలను ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితో గమనించెదరు.

సమాన ఆదరణము

భారతదేశమున వివిధకాఖలం దుద్యోగములలో నున్న ఆంగ్లేయుల నందరకును పింఛనం దొకేవిధముగ వాడరింపవలెననియు మెడికలు సర్వీసువారికిని సివిలు సర్వీసు వారికిని పింఛన లొకేవిధముగ నొసగవలెననియు హాగీ గారు కోరిరి.

ఇటీవల ఇల్లుందులవలన బాధపడుచుది ఒక్క మెడికలు సర్వీసువారే కాదనియు అయినను ఈ విషయము నంతన విచారించుననియు వింటర్లను ప్రభుత్వ వెలిపెను.

రవ్యా సమస్య

హేగు జూన్ 27:- రవ్యాను ప్రతినిధులు హేగునందు జేరిరి.

లిట్టివాపు గారిని ద్వంద్వ ప్రశ్నింపగా లి నెనుగారి విరామము తాత్కాలికము మాత్రమేయని వెలిపిరి.

హేగు సమావేశమున వివాదము ఋణము విషయము మాత్రమేగాని రవ్యా ప్రభుత్వము గాదు. రవ్యాను ప్రతినిధులు సిద్ధాంతములను చర్చించుటకుగాక కర్ణహారమును జరుపుటకు వచ్చిరి. జెనోవా సమావేశ సమయమునకంటె రవ్యాను ప్రభుత్వ పరిస్థితులు దృఢతరముగ నున్నవి. కొలదివారములలోనే మంచి పంటలు పండును. అందుచే అవారపాథ తగ్గును. ఇతర రాష్ట్రములలోగల యెవల వైయములను సగమువరకు కర్షించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింతురు అని వారు వెలిపిరి.

రథేనోగారి హత్య

బెల్లను, జూన్ 27:- దాక్టరు రథేనోగారి యంత్యక్రియల సంబంధమున నెట్టి అసందర్భములను జరుగలేను. ప్రజలలో చాల కలకంఠముంది విచారించునను గన్నది.

రథేనోగారి హత్యసంబంధమున 55 గు రచ్చెనుజేయబడిరి.

విస్ఫోర్కు శిలావిగ్రహముగర్ధమండి పోరాడను నుత్తరప్రభాస్వాగ్యపక్షమువారు తిరస్కరించుటచే పోలీసువారు వారివై తుపాకులు ప్రేల్చిరి. ప్రజలలో నొకడు మరణించెను.

శాస్త్రిగారి పర్యటనము

పార్లమెంటు వీధి

మెం. ప్లస్, జూన్ 27:- అన్వేరియా కామన్ వెల్ల ప్రభుత్వమువారు ఈ దినమున శాస్త్రిగారికి పార్లమెంటు భవనమున విందుసంగిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు పార్లమెంటు సభ్యులు, వ్యాసాధీశులు, సైనిక, నాకాధికారులు హాజరై పాల్గొనిరి. ప్రధానమంత్రి హ్యాగ్సుగారు ప్రభుత్వమున నున్నవీరును, శాస్త్రిగారు గొప్పకీర్తి ప్రతిష్ఠలతో వాక్యీగియాకు వచ్చిరి (పరిశీలించిరి. ఆంగ్ల భాష యువరెంగింపబడు ప్రదేశములం దెల్ల శాస్త్రిగారు ప్రఖ్యాతి గడించిరి. కల్యాణులకొలది గాధగియా శక్తినుండుండి ఇచ్చిజే మేగ్గించు తమ ప్రభుత్వమునందు భామును గోరుచున్న దేశమునండి శాస్త్రిగారు ప్రతినిధిగ నిచ్చుటకు జనదెంచెను అన్వేరియా యందు నివాస మేర్పరుచుకొని వసించుచు తనదేశములకు సమానాత్మ్యల నీయవలెనని గోరుటకు వచ్చిన శాస్త్రిగారి యువస్వాగమును కాంతముగ వివరించెనని హ్యాగ్సుగారు నడిచిరి.

వెడరలు లేకుండునాయకు డగు చార్లెస్ గాడ హ్యాగ్సు గారి ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు శాస్త్రిగారి ఆదగ్గము చాల ప్రశంసలను మొనరించుచు, శాస్త్రిగారి రాజనీతిజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నదనియు శాస్త్రిగారి కోర్కెలను వ్యాసమై సి తిలకు సానుభూతితో యోచించుటకు తమపక్షమున ఉన్నముగ నుండినియు వెలిపిరి.

కల్పింపటమునకు డగు సేజగారు బలపరుచుచు, శాస్త్రిగారు గావించుచున్న పాటుములకు తెలివినవలెనని ఇర అధినితముల పరిస్థితులు ప్రజలకు వెలియగలదనియు, శాస్త్రిగారి పక్షములను అన్వేరియా వారు భారతీయుల నిధికముగ సర్దు జేసికొనగలిగినయు నడిచిరి.

శాస్త్రిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు లేచివుడు గొప్ప సంతోష భావములు చెలగెను. హ్యాగ్సు మొదలగు వారు తన్ను ప్రశంసించి నందులకును, గతిసామ్యా సమావేశమున హ్యాగ్సుగారు గన్నరచిన సానుభూతికిని కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచు నెట్లు నడిచిరి. అన్వేరియాకు రెండు ద్వారములు నిర్మింపబడెను. ఇంకను ఆసియా వాసులు అన్వేరియాకు రాకుండ నిరోధించునట్టి మొక ద్వారము. భారతదేశమునండి అన్వేరియాకు వలసవెడల రాదనియు నిర్మింపబడినట్లు మరొక ద్వారము. ఇందు వలన అన్వేరియా యందు భారతీయుల సంఖ్య పెరిగిపోవునను భయము అవసరములేదు. అన్వేరియా భారతీయులకు ఎన్నికల హక్కుల నీయవలెను. ఇందువలన అన్వేరియా భారతీయులకు తమకన్యములను తొలగించుకొనుటకు పీటు గలుగును భారతీయులకు వృద్ధాప్యపు ఫించనులను ఈయవలెను. టపాబుమోము కల్పాట్లందు భారతీయులను నియమించరాదను నిశ్చయమును దొలగింపవలెను. భారతీయులను ఇతర ఆసియావాసులతో క్షేపేయు జాంటీ అప్రసంను మార్పు గలిగింపవలెను. భారతీయులు బ్రిటిషు పౌరులగుటచే వారిని ఆసియావాసులవలె పరిగణింపరాదు. (హర్షము) ఈ మాటలను గావించి భారతీయులను సమాధానపరుచవలెను. రెండువేల భారతీయులకు ఎన్నికల నిచ్చుటవలన నెట్టి యాపదయు గలుగదు.

“సామాజ్యమున కెట్టి యాపదయైన జనించెనా?” అని యొకడు ప్రశ్నించెరి. ఈ మార్పు లానర్వకపోయినయెడల సామాజ్యమునకు ఆపదలుగునని శాస్త్రిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. (హర్షము) ఈ మాటల నిచ్చుటవలన నితర అధినితములందు గూడ వట్లే గోరుచు రని కొందరు భయపడుచు న్నారు. దానిని కాదన జాలెను. బ్రిటిషు వ్యాపారములను వ్యాపింపజేయుటవలన నెట్టి ప్రముఖములగును. ఈ అభ్యంతరము నాకర్థము గాకున్నది అన్వేరియాగారి భారతీయులకు సమాన హక్కుల నిచ్చు విషయము సామాజ్య ప్రభుత్వమువారిది యని కొందరు వెలుపుచున్నారు. వివేరహితముగ నుండునని యొకడు తిరిగి మమ్ములను సామాజ్య సమావేశమువారిమీద కడవేయకుడు భారతీయులు సామాజ్యమునందునుగట్టినప్పుడు. మిరిందులకు వెంటనే అంగీకరింపవలెనని భారత ప్రభుత్వము వారిని గోరుచున్నాడు. (హర్షము).

జర్మనులు - నానారాష్ట్ర సమితి

కామన్సు సభయందు ప్రశ్నితముల సంబంధమున జెర్మనీ నానారాష్ట్ర సమితియందు జేర్చుకొనవలెనను నూచనను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బలపరుప నిధముగ నుండిరి. లాయడు బార్ని గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

1922-న సంవత్సరం జూలై 29-న గురువారము.

అం. 24 X అం.లతో	అం. 24 X అం.లతో	అం. 24 X అం.లతో	అం. 24 X అం.లతో	అం. 24 X అం.లతో	అం. 24 X అం.లతో
విజ్ఞాపన	82.8	74.2	188	24.11	...
పాఠ్య పేజీ	83.0	75.1	0.81	18.97	0.19
ప్రముఖ వ్యవహారము
ప్రముఖ వ్యవహారము	87.8	75.0	1.65	15.10	8.40
పాఠ్య పేజీ	85.9	81.0	0.02	21.71	11.08
గృహలక్షణము	86.0	79.0	0.15	4.93	0.18
గృహలక్షణము	77.2	68.8	0.15	5.46	2.71
గృహలక్షణము	85.6	78.2	0.02	1.78	3.01
గృహలక్షణము	95.8	80.0	...	2.68	1.79
గృహలక్షణము	97.8	83.2	...	2.51	1.79
గృహలక్షణము	100.7	83.8	...	2.83	0.61
గృహలక్షణము	96.9	82.9	...	1.56	0.81
గృహలక్షణము	108.0	82.4	0.01	1.78	0.09
గృహలక్షణము	99.8	81.7	...	0.59	0.76
గృహలక్షణము	94.7	79.3	...	1.67	0.46
గృహలక్షణము	92.0	79.5	...	0.08	0.68
గృహలక్షణము	92.6	78.7	...	2.27	...
గృహలక్షణము	87.4	74.8	0.27	7.98	0.11
గృహలక్షణము	75.0	72.2	1.83	10.86	1.94
గృహలక్షణము	76.6	63.9	3.11	28.67	0.97
గృహలక్షణము	77.5	78.7	1.60	24.81	8.25
గృహలక్షణము	85.5	75.4	0.64	28.28	6.04
గృహలక్షణము	67.8	68.0	0.74	22.89	2.03
గృహలక్షణము	85.9	78.1	0.15	86.29	0.65
గృహలక్షణము	84.8	78.3	0.19	35.61	...
గృహలక్షణము	87.0	80.8	0.05	26.38	83.8
గృహలక్షణము	97.6	6.5	...	1.96	2.51
గృహలక్షణము	97.4	78.1	...	1.95	1.45
గృహలక్షణము	97.4	76.1	...	1.28	1.44
గృహలక్షణము
గృహలక్షణము	99.0	79.1	...	0.61	2.19
గృహలక్షణము	98.0	80.0	...	1.44	1.47
గృహలక్షణము	75.9	66.8	0.08	1.55	2.46
గృహలక్షణము	61.8	67.1	...	2.68	0.17
గృహలక్షణము	59.7	52.5	0.14	4.22	0.35
గృహలక్షణము	61.5	53.2	0.06	4.27	2.61
గృహలక్షణము	80.2	70.3	0.08	0.18	0.70
గృహలక్షణము	92.4	79.4	...	3.93	1.48
గృహలక్షణము	92.6	74.5	...	4.64	1.70
గృహలక్షణము	96.1	78.9	...	0.81	0.80
గృహలక్షణము	96.1	77.0	0.28	1.10	0.19
గృహలక్షణము	94.1	77.4	...	2.80	1.43
గృహలక్షణము	0	0.62

పశ్చిమతీరము, హస్తత ప్రాంతములందు మల్బరీ లధికము. మిగిలిన ప్రదేశములం దొఁమాదిరిగలవు. జమీనును కర్ణాట కములందు అద్భుత తక్కువ. బొంబాయి, హైదరాబాద్, దక్కను లందు మామూలగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను. సర్కారు, దక్కను, హైదరాబాదులందు వేడిమి హెచ్చెను. కర్ణాటకము, బొంబాయి, కర్ణాటప్రదేశములందు మార్కెట్లులేవు. మిగిలిన ప్రదేశములు దుతగెను.

వాతావరణ పరిస్థితులందు విశేష మార్పులు లేవు
సి. చెంగల్పూరాయ మొదలియారు
వాతావరణ కాన్స్టెంట్

పశ్చిమ గుత్తరము

ఫిశ్చులా (జననగండమాల) వ్యాధికి చికిత్స
శిశ్రు మక్కర లేకుండ కుమర్కుట

చెన్నైలో మైలాపూరులో కల్లకాగనువీధి 19 వ గృహమున సి. ఎస్. ముజుమ్మార్జాయోగి అను పేరుగలవారున్నారు. వీరు శస్త్రమకర్తగారి బేకుంజేషి యాశిష్టులవాడని ఊహ్యదరు. వీరికొక్కరిని సొమ్ము సబబుగా నుండును. అని సి. అరుణాచలమయ్య పి. ఆర్. అయ్యరుగార్లు స్వరాజ్య పత్రికకు వ్రాసిరి.

మితవాదులు, వివేకోదయము

జమ్నాదాసుగారి 'ప్రకాశ్మాందోళన' సూచనలు

నిన్నటిరకు ఆరవను, ఆరవ మిల్లులును ముగిసిన ప్రేమించుచుండిన “సంస్కరణలు” నిరర్థకములని జమ్నావాసుద్వారకదాస్కుం. ౧౪ వ గాఢెట్లు తిలకించు కనుగొనినో, కానియు మాకు తెలియకున్నది. ప్రస్తుతిభారతీయ్యాంక సహాయకార్యసభ యొ.గి. యంతస్యసమైక్యజాతీయే యు.డి.లకు కారణమైయుండునని మాకు తోచుటలేదు. స్కాంతు వచ్చియు “దేశీయ స్వాంత్ర్యోద్యమమున నడుచుచుండ, నభ్యంతరప్రెట్టుచున్నా”నని యొకను ని.క.కా.లంబుల నేల జమ్నాదాసు గాగారు చూపించుచున్నానో మాకు అతికన్నును బోధపడుటలేదు. అందు బాటక నింకను మేల్కొనలేననియు, నిరవత్తు పూర్తి పోలేదనియు, ఇందులను మేల్కొనఁజూచుచుంటిమి. ఒక ప్రతివాదిలేకుంకిరి ఆరవకిరి జరిగిన సంభాషణమున నిన్నటి ప్రతికారంబు ప్రకటించియుంటిమి. సంస్కరణము లేవిధముగ నుండవలెనని మీరాభిప్రాయమును ప్రశ్నికు జమ్నాదాసుగారి ప్రత్యుత్తరమిట్లున్నది. “ఈవిషయమై నాకుభిప్రాయముల నిదివరకే తెలిపియుంటిని. వానిని మరిల తిలపనవలసదు. కాని యిట్లు వివరించేయవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రకటింపెట్టుక వచ్చును. నైటుహాలు అందు ఏమియు ప్రకటింపునగుదను. మాంటాగూ గారవచ్చటనుండి లేచివెల్లి తరువాతి భారతదేశవ్యవహారములయందజ్ఞానుమ హెచ్చయినది.” భారతప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రకటింపెట్టుటయే సాధనమగుచో, - అనగా భారతదేశమునకే బాధ్యత లిగి యుండుట జమ్నాదాసుగారి సంస్కరణమునకును, మహాత్ముని స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు భేదమేమిగలదో మాకు తెలియకున్నది. ప్రస్తుతియు భారతప్రభుత్వము ఇంగ్లాండునకు బాధ్యత వహించియున్నది. భారతమునకు బాధ్యత వహింపవలెననియే జమ్నాదాసుగారి ఆభిప్రాయముగ మే మూహించుచున్నాము.

జమ్నా దాసు గారివంటి సహకారవాదులకును సహాయ నిరాకరణావలంబులకును గల భేదము మాకీవిధముగ కనిపించెను. ఆ నాటి దక్షిణ దేశాధ్యక్షుల యమునందలి రోగులను వెచ్చదిగ, కాంతిముగ జూచునటుల, చదువు చెప్పించి క్రమముగ కఠినము ముగిసిన పిదప దక్షిణదేశాధ్యక్షుల అధిపతీరాజ్యముల స్వపరిపాలనము నొసగవలెనను ఆంగ్లో ప్రైవేటువ్యవస్థ యభివృద్ధిమును మితవాదు లుత్సాహపూర్వము నంగీకరింతురు, నిరాకరణావలంబు లన్ని నో, మన ప్రస్తుతికర్తృవర్గస్థితుల నెదుర్కొనుటకు భారతప్రజలకు బాధ్యత వహించిన ప్రభుత్వమే తగినదని కోరుచుండెడివారు. మే మూహించిన యభిప్రాయముల సాధువులు గను స్పష్టము ఇప్పుడు కనుగొనుచుంటిమి, సహకారవాదులకు కేవలము మాంటాగు గారి యందుగల విశ్వాసమే వారి నిట్లు సంస్కరణములకు కేయలిగినను, మాంటాగుగారు కిలాఫతు పక్షమునను భాంతీయుల పక్షమునను గట్టి ప్రయత్నములను గాంచియుండెనని మాంటాగు యున్నప్పుడు సంస్కరణములను స్వపరిపాలనమునకు సమముగ జేసియుండెడివాడని మేము తలంచెదమి. మీకు మాంటాగు గారి సదుద్దేశ్యములందు విశ్వాస ముండెనేగాని భారతదేశపు ఇక్కట్లు లన్నిటిని సంస్కరణములు పారద్రోలుననిమాత్రము మేమెన్నడును కలనైన తలపెట్టలేదు. జమ్నా దాసుగారి యభిప్రాయము లుగూడ యిట్లెయుండెనని ఆతని సంభాషణములన యిప్పుడు కనుగొనుచుంటిమే కాని జాబులు క్రాంతిలులో ముత్రె యభిప్రాయములను ఆతడు స్పష్టముగ ఖండించినపుడు తెలిసినదిగాదు. జమ్నా దాసుగారు ఎప్పుడును ఏవోయొక పక్షమునై నను యమునను సరించి, అతివాదిగ నుండును. భారతవాంఛలను నెరవేర్చుటకు మాంటాగుగారు కామధేవు గాదనియు ఆతనినే దేవతగ నెప్పుడును గణన నేరు రాదనియు, మాంటాగుగారు చావు వలన ననో, లేక పదమ్యుతుడగుటవలననో ఆస్థానమునకు ఆంతరక్షణతెక్కువ విజ్ఞానవంతులు రావచ్చుననియు జమ్నా దాసుగారిని ఆతనివలె భ్రమపడెడి నివేదగాండ్రకును స్ఫూరింపకుండి యుండుట వోద్యముగనున్నది. అయితే జమ్నా దాసుగారి ప్రస్తుతవైఖరియు అతివాదము వంకనే మ్రొగినను మ్రొగియున్నదేమో యనియు వంక గలుగుచున్నది. వింటర్ నుప్రభువు ప్రజానరంజకడుగ నుండుటకు తగిన సమర్థతను చాచిచక్కయ్యును సంపాదించుకొనలేదు. కాని పిలుప్రభు కట్లుగాదు. మాంటాగుగారికన్న ఆతనికి భారతదేశ వ్యవహారములందనుభవము కిట్లునైనను, సదుద్దేశ్యములలో తక్కువలేదు. జమ్నా దాసుగారి కక్కమారు పిలుప్రభువు సమర్థమునకు జనిరేని ఆతని ముఖలక్షణములకు మూ

గృహిణీ మాటలబాగి కార్యభార మొనపానీయునివై, అంత
కన్న నేమాత్రమును తిక్కునగాని యాతనివై, బడిని ౫౦కులు
వేయఁని మేము తప్ప తుము.

మేమిప్పుడు నిరుపి చెడి సంభాషణయన జమ్మ దాసు గారు సామ్రాజ్య కాపనసభలోపలను బయటను గట్టి రాజకీయ స్వక్రమాందోళన గావింపవలెనని చెప్పెను. ఫలితమునున్న ఆతనికి గుఱులుగ నున్నది. "ఈలాటి స్వక్రమాందోళనయందు మనదేశీయులకు దురదృష్టవశమున విశ్వాసము లేకుండుటచే ఫలితము కొంతవరకు స్పష్టీకరముగ లేకుండ పోవచ్చును అని పలికెను. ఆరిసోద్యుల నిర్బంధమునకై ఆరెడత యొక్క స్థూల మండెనో నిర్బంధవిధాన ప్రకాగమునకై ఆతడును ఆతని మిత్రులును విధియగు సహాయ పడినో మాకు తెలియును. అట్టిగాని శక్తులలో కొలగిను ది ఏ నలుగురో అయిదుగురో జమ్మ దాసు గారితో కలిసి ఆనుతి లంచిన ప్రకారము స్వక్రమాందోళన గావించిన ఏమి యుపయోగ ముండునో కాపనసభలందుగాని కాపన సభలబయటగాని ఎట్టి యనుకులవాతావరణ ముండెనో ప్రజలకు విశేష మగుటలేదు. లేకున్న "మనదేశీయులలో కొందఱు" ప్రతిపాలముగ నిష్పక్ష నల సుపయోగించెడి ప్రభుత్వములకు వీరి స్వక్రమాందోళన యుపయోగపడినను సుపయోగపడకలదు. వారి విశ్వాస లేమి అసభ్యమువలన గలిగిరి!! అయినా చింతింపవలెనదే. ఎంత దురదృష్టవశము- కాపనసభలబయట యీ గ్రామాందోళన సామాన్య కాపనముల బానిసయిడి యెట్లు తిప్పి మిగిలినవందో ప్రస్తుతపాని సత్కృత కాపనసభలో నది యెంతవరకు ప్రకాశనకర మగునో త దేశీయులను దేశీ గుఱాందోళనల దూషించుచు మలవారి ని తామనూరించు వాంకళి గుండు చే దని చెప్పుచుండుట వలన న కలిగెడి ఫలిత మెట్లుండు నో, ఆతనికి న్నుచింపకున్నది, మాకు నున్న రింపకున్నది. జమ్మ దాసు గారును, ఆతనివలెనే మాయాప్రపంచమునందు తిన్నకలాదువారును దేశములో సభాసంఖ్యా కులం నున్న నిరాశాజాలంబులతోను జాతీయవాదులతోను పెట్టుకొనిన వైరమును మానుకొనవలెను. తమ భ్రవలకు పార ద్రోలుకొని దేశీయుల యభిప్రాయములను కనుగొని కీర్తు పరి స్కరించునకై అ దరితో కలిసి యొకవిధానమును తయారు చేసి బాగోతిప్రభుత్వమునకును ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమునకును సమర్పింపవలెను. జాతీయోద్ధ్యయము ప్రస్తుతము ప్రకాశింపూరితముగ నున్నది. కాని యీ ప్రకాంతి మెతో కాల ముండదు. కొలదివారములు గడచు సరికి శుద్ధ్యయము మరల విజృంభించును. తొంటి యాకామును చాల్చును. జమ్మ దాసు గారు చివర కైనను "తనోపాయము" కనుగొనిరి. ఆతడును, ఆతని వలెనే యింతి కాలము భ్రనభూరితులై యుండిన ఆతని మిత్రులును నిజము గుర్తెరిగిన పిమ్మట నైనను వైద్యముగ బ్రవర్తింతురు గాక. మేము కోరున దింతియ. బాంబయి కాసకలం.

ఉత్తరమధరాసు : అధ్యక్షులు కాపాతల,
పాతచాకలపేట, మధరాసు.

వి పాఠశాలకు చేరిన గ్రంథాలయమునకు ఆనమాల తిరు
వ్యుత్పత్తి బటల్వ్యాపారం మదర గు వుచితిముగా నొస
న్ని పుస్తకములను, నీ కుమార్ స్వామి నాయకుడు, అందు
పుస్తకముల వ్యాపారం వాల్ల చే వుచితిముగా నొసగబడిన
అరకు ఇగ్గిను 182 పుస్తకములను, ఆర్. వెంకటేశ్వ
కొనార్ వాల్ల చే గ్రంథముగా ప్రచురించిన పుస్తకములు ఇచ్చి
మందములతో శ్రీ లోని మార్కెట్ జాకనను యిందునూ
వెల్లడి చేయుచున్నాము.

ప. స్వామిశెట్టి,
గౌరవకార్యదర్శి.

“ కంకటగిరి అర్చి వి. యం. హైస్కూలు దే అసోసి
కేటర్లు సంవత్సరాల్పాకము కయ్యపడముగా ఈ కల
తేదీ జరుపుచును. మ. రా. కా. శ్రీ. అర్చి. వి. యం.
స్కూలు ప్రాచిన్వార్థికులు ఓ. గోటి అన్నయ్యగారి అగ్ర
పక్షము క్రింద ఒక సభ జరిగెను. రాత్రి విడుదలఁజము
మిమ్ముల వారికథా కాలక్షేపము జరిగెను. సుమారు నూట
ప్రాచిన్వార్థియులేరి అనందము నొందిరి. ర్మభూవ
శ్రీనివాసాచారి, సమయ కాండవల్లి.”

విల్పచూహత్య

విల్వనూరి నరసింహుడు కుమారావతారి నారక
దొలపుటకు కాస్తా చిన్నోపి నడు మిత్రమందరి అభి
య 58 పేరంగులను చేల్వెరి.

యువరాజు పర్వతన బిరుదములు

రాష్ట్రాధిపతి గారికి రావుసాహెబు విరుద మాయ
అయ్యి రమీనుగారికి ఖాన్ బహద్దూరు విరుదము, సి.పి.
ఎన్. సి. బోనుగార్లు రావుసాహెబు విరుద మాయ
సాలూరు ఖమ్మం గారికి ఖాన్ సాహెబువిరు దీయుడను.

స్థానికవార్తలు

భూతదయ:— భూతదయ సంఘము పత్రమున ప్రకటన ఎన్. సి. రంగస్వామి అయ్యంగారు భూతదయను గూర్చి రావడము వెరియవలయు తత్వముతోవలగా రాగల శుక్రవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు పర్యవేక్షించెదరు.

చెన్నపురి వెటరినరీ కళాశాల:— 3 వ తేది శుక్రవారము ఉదయము పదిగంటలకు బెటవాడలో పబ్లిక్‌స్కూలు డిపార్టుమెంటు కనాల్ రెడ్డు హవుసునందును ముద్రాణకళాశాలలో జూలై 3 వ తేది సాయంత్రం ఉదయం 11 గంటలకు కాండిడేట్ల పరీక్షలు తెల్వకు జరుగుననియు వార్తప్రకటనందు ప్రకటించబడినది.

ధర్మసంస్థానములు:— గౌ. పామగల్లురాజు రామరాజుగారు జూలై మొదటి వారము మదరాసులోనుండుట భార్యసంస్థానముల పట్టములను సవరించుట కేర్పరచబడిన యుపసంఘము జూలై 4 వ తేదీనందు సమావేశమగును. గౌ. మంత్రి గారును ఆసభలకు హాజరై ధర్మసంస్థానముల శ్రవణము వృథాగానందున, ప్రజోపయోగకరముగ నుండునట్లును శిఫార్సు చేయులాగున ప్రయత్నించెదనని తెలియచున్నది.

బ్రాహ్మణేతరులు, ప్రభుత్వోద్యోగములు:— పభుత్వోద్యోగములలో బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్యను పెంచుచేయు నియమము ఉదాకమండలమునందు గవర్నరు గారి కార్యాలయసంఘము (వార్డులు, కార్యనిర్వాహకసభ్యులు) ఆలోచించి బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును యోగ్యత ఒకేవిధముగ నుండెను ప్రమామన ఇచ్చునపుడుగాని కొత్తగా నియమించునపుడుగాని యికమిదట బ్రాహ్మణేతరులనే వరింపజేసి నిశ్చయింపబడినట్లు తెలియి ఎక్కువను ఫలితము తెలిసినది.

చీరాల మునిసిపాలిటీ:— చీరాల వాస్తవ్యులు మరల తయయిండ్ల నాక్రమించుకొని పన్నులు చెల్లించిరని కలెక్టరు రిపోర్టు చేయవలయు ఏప్రిల్ 1 వ తేది మొదలు మూడు మాసములవరకు మునిసిపాలిటీ ఫున్డ్స్‌పై మాపియుంచబడినది మార్చి గెజిటునందు ప్రకటించబడినది. ఎన్నికలుగూడ నీయధ్య జరిగెనని ప్రభుత్వమునకు రిపోర్టుచేసెను. కొత్తకానియలకు ఆగ్రాసాధిపతిని, మరికొందరు సభ్యులను నియోజించుట కొకను కొంతవ్యవధి పట్టును. కనుక 1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల చట్టములోని 41 వ క్లెజ్ను 4 వ సబ్ క్లెజ్ను ప్రకారము చీరాల మునిసిపాలిటీ ఫున్డ్స్‌పై ఐదు జూలై 1, 1922 నుండి మరల 15 దినములవరకు ఆపి యంచుకలసిట్లు ప్రభుత్వము వారు తీర్పు చేయుచున్నారు.

కొత్త బిల్లులు:— ఆగస్టు మాసమున జరుగనున్న శాసన సభలో యింగ్లీషున బిల్లును ప్రవేశపెట్టవలెనని గౌ. రిపబ్లికన్ మెంబరు ఆలోచించుచున్నాడు. ఈలోపు జూలై 14 వ తేది నాడు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు మరల ఒక మారు దీనిని యితర బిల్లులను ఆలోచించెదరు. పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వము వారు చేసెడి బిల్లులను ఆలోచించెదరు పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వము వారు చేసెడిబిల్లు పోర్టుట్రపు ఆక్సు సవరణ బిల్లు, ధర్మసంస్థానముల బిల్లు ఆగ్టు మాసమున ప్రవేశపెట్టువలెను.

గౌ. ఏ. టి. పాత్రోగారు జూలై 2 వ తేది ఉదాకమండలమునదలి మదరాసు చేరుదురు. విశ్వవిద్యాలయ బిల్లునుగూర్చి గౌ. మంత్రిగారు కళాశాలాధ్యక్షులతోను, విద్యాంశియములందు శ్రద్ధపుచ్చుకొనెను శాసనసభ్యులతోను సంభవించుదురు. విశ్వవిద్యాలయ సిండికేటువారు జూలై 14 వ తేది సమావేశమైనపుడు ఆ బిల్లునుగూర్చి చర్చించుననియు మదరాసు మెయిలుప్రతిక ప్రకటించినది.

కడపమండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ
జూలై నెల 3 తేదీనాడు కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ కడపజిల్లా రాజంపేటతాలూకా కోడూరు ఫిర్యా కోడూరు గ్రామములో ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమున సమావేశమగును.

ఫోర్టు నెంటుజార్జి గెజిటు

మంగళవారము - జూలై 27

వైవాన్సు డిపార్టుమెంటు

రావుసాహేబు వి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వైవాన్సు డిపార్టుమెంటు గవర్నమెంటు ఆసిస్టెంటు క్లెర్కుటింగ్ నియమింపబడిరి.

యస్. మత్తుస్వామి అయ్యగారు పెంపరతి ఆసిస్టెంటు క్లెర్కుటింగ్ నియమింపబడిరి.

లా డిపార్టుమెంటు

తామరపాకం కృష్ణస్వామినాయుడు నెల్లూరు సబ్ కోర్టు సబ్ జడ్జి నియమింపబడిరి. జూలై 10 వ తేదీనుండి బార్నిపుచ్చుకో నెదరు. సబ్ జడ్జి సోమంచి నీలకంఠంపంతులుగారు నరసాపూరుకు మార్చబడిరి.

జిల్లా మున్సిఫ్ సి. వి. సంపత్తు అయ్యంగారు కడప సబ్ కోర్టు సబ్ జడ్జి నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాఖ

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు కొ-ఆపరేటివు సొసైటీల హానరరీ రిజిస్ట్రార్లుగ నియమింపబడిరి. జూలై నెల 1 వ తేదీ నుండి ఒక సంవత్సరము వీరు అధికారమునందుండెదరు.

(1) అనంతపురం:— యల్. సోమసుందరంఅయ్య బసవన్నగౌడు, ఆర్. భీమసేనరావు, రావుసాహేబు యం. యస్. శేషచలం అయ్యగార్లు

(2) బెల్లూరు:— వి. నాగన్నగౌడు, తాతారావు గార్లు

(3) చిత్తూరు:— టి. యస్. మునుస్వామి మొదలి, యల్. పట్టాభిరామరావు గార్లు

(4) కడప:— పి. శేషచార్లు, రెవరెండు యస్. నీకల్లున సి, దొరస్వామి నాయుడుగార్లు

(5) గంటామ:— కోకా అప్పారావు నాయుడుగారు.

(6) గోదావరి:— మెండు వీరన్న, మాదిరెడ్డి శ్రీ మొకటేశ్వర రావునాయుడు గార్లు.

(7) గుంటూరు:— అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబు బహదరు, కోల కేశవరెడ్డి, కోట లక్ష్మయ్య నాయుడుగార్లు.

(8) కృష్ణా:— బి. వెంకట రామయ్య నాయుడుగారు.

(9) నెల్లూరు:— బి. విశ్వనాథరావుపంతులు, యం. ఆర్. చలపతిరావునాయుడు, పొల్లెటి వెంకటసుబ్బారెడ్డిగార్లు.

(10) విశాఖ పట్నం:— యం. వెంకటరావుగారు.

(11) మద్రాసు:— రావు బహదరు యం. సి. రాజా, డి. బి. జి. నారాయణస్వామిరెడ్డి, ఎ. సోమసుందరంమొదలి, యస్. జి. రంగరామరాజంగార్లు.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాఖ

జిల్లాబోర్డు

కాపురు కోడలడరామయ్య, వాసిరెడ్డి సీతారామయ్య శేములపల్లి వెంకటగోపాలరావు, కొల్లిపర వెంకటరమణయ్య నాయుడుగార్లు కృష్ణాజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

తాలూకా బోర్డులు

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు నూచింపబడిన తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

చిరసాపూరుతాలూకాబోర్డు:— మన్నె సత్యనారాయణ మూర్తి, వస్త్రాదు వెం టస్వామినాయుడు, కల్లభు ధర్మారావు నాయుడు, భూపతిరాజు వెంకటరాజుగార్లు.

(2) తిరువతాలూకాబోర్డు:— నందిగారు వెంకటసుబ్బారాయుడు, అద్దాల వెంకటరత్నం, ఎవ్వల బ్రహ్మం. జవ్వాది వెంకయ్యగార్లు.

(3) గుత్తి తాలూకాబోర్డు:— జి. వెంకటసుబ్బయ్య, జి. వెంకోటరావు, అల్లూబాబ్బా మిరాసాహేబు బహదరు, ఎక్కలూరు ముహియదీను పీరాను సాహేబు బహదరుగార్లు.

(4) బందా విద్యార్థుల పంతులుగారు ఎల్లూరుతాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(5) యం. తిమ్మారెడ్డిగారు కర్నూలు తాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. (6) భవళ సూర్యప్రకాశ రావు పంతులు. గారు పార్వతీపురం తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

7. గోలి ఆపలరాజుగారు పెద్దాపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

మునిసిపాలిటీలు

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు బెటవాడ మ్యునిసిపాలిటీ సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. సి. రాజగోపాలాచారి, టి. వెంకటే

కోటాసింగుగారి నిర్బంధము

లాహోరు, జూలై 27:— గడచిన 18 మాసములనుండి

పట్టుకడక తప్పించుకొని పారిపోయిన ఆకాలీసిక్కు కులస్తులు కోటిసింగుగారి నిర్బంధమునుగూర్చి ఈ క్రింది యధార్థపు సంగతులను తెలియజేయుచున్నది:— వీరిని బట్టుకున్న 3000 రూపాయలు బహుమాన మీయబడునని వాగ్దాతము జేయబడినది. కోటాసింగుగారు ఆతని గ్రామము పటగాల్లో ఉన్నట్లు 16 తేదీ యదయము జలంధరు పోలీసువారికి తెలిసినది. ఇది, పటగాల్ గ్రామము జలంధరు కంటోన్ మెంటుకు సామీప్యము లో నున్నది. దొంగిలెంత పోలీసు నిబ్బందిని పోసుకొని, ఉదయము 7-30 గంటలకు ఆ గ్రామమును ముట్టడించిరి. ఆ ప్రదేశము దాదాపుగ నిర్జన ప్రదేశమైయుండెను. చూడబోయిన ఇండ్లన్నియు తాళములు వేయబడియున్నయవి. చాలకాలమువరకు గంటలకొలది పోలీసునా రా గ్రామమునందుండిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలవేళ ఒక మనుష్యుడుమాత్రము ఆ గ్రామము పొలిమేలో క్రింద కూర్చుండినది. దీనిని ఒక కాన్స్టేబులుజూచి ఆ తనిగ్గరకుబోయి ఎవరు మీరని యడిగెను. ఆ మనుష్యుడు ఏమియు జెప్పలేదు. ఆతనిని పోలీసుస్టేషనుకు గొంపోయిరి. ఒక ఇన్స్పెక్టరు ఈమనిషి కోటాసింగుని గురించెను. నిజమే. మీరు ఎవరిని నిమిత్తము వెదకుచున్నారో ఆ మనిషిని నేనే యని బదులు జెప్పెను.

ఉదకమండల వార్తలు.

గౌ. సర్. మహాగృధు హిలుల్లాసాహేబుగారు ఈదినము ఉదకమండలము బయలుదేరి మదరాసుచేరి మదరాసులో కొన్ని దినములుందురు.

వార్డులు జూలై 14 వ తేదీనాడు గవర్నరుగారికి విందొసగుదురు. ఒ. తణికాచలంరెడ్డిగారు 27 వ తేదీనాడు చేరి, వారు ఉదకమండలమునం దొ వారముందురు.

సివిలు కేసులనిలవ

సివిలు కేసుల నిలవనుగూర్చి యోచించుట కేర్పాటు చేయబడిన యుపసంఘమువారు 27 వ తేదీనాడు ఉదకమండలమునందలి గౌ. లామెంబరుగారి కార్యాలయమున సమావేశమై ప్రాక్టోరరీజస్ట్రారు ఎఫ్. జి. బట్లరుగారును జైల్లి యొండిరి. ఒక సంవత్సరమువైగా నుండు సివిలు కేసుల వివరములను వారు బాగుగ పరిశీలించి శిఫార్సులు గాచింతురు.

శ్వరరావు, ఆర్. రామమూర్తి, పోతిన వారామణస్వామిపాత్రుడు, డి. వి. హనుమంతరావు, కామారి వెంకట శివరావు, కె. పూర్ణానందం, గుడ్డూరు లక్ష్మణరావు, బద్వాడదీపు సాహేబు బహదరు, దాసు మధుసూదనరావు పంతులు, మాజేటి ఆదిశేష, చుండూరి సీతారామయ్య, మహమ్మదు గులాంముహి యుద్దీనుసాహేబు బహదరు, టి. రామచంద్రరావు, ఘంటకాల శితారామశర్మ గార్లు.

ఒంగోలు మ్యునిసిపలసభ్యులకు సానాల బ్రహ్మంగారు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చిరి.

యూనియను బోర్డులు

యస్. శేషారెడ్డిగారు పోరుమామిళ్ల యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

గండె శివరామప్ప, సాలిరెడ్డి పుల్లకృష్ణ దాసరి వెంకటయ్యగార్లు ఆత్మకూరు యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జనాబు దాదామి మా, ఎడిగ అంజనేయలు, లోయ వెంకటస్వామిగార్లు నందికొట్కుూరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చాన్. యల్. కుత్బుషరుగారు గోపాలపురం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఖ

సి. యల్. నల్లమత్తు శివారావుగారు మద్రాసు ఎడ్యుకేషనుల్ సర్కిసులో జూనియరు టెక్నరుగ నియమింపబడిరి.

వైద్యకాఖ

సివిలు ఆసిస్టెంటు సర్జను జె. సంతాన కృష్ణపిల్లేగారు చెన్నపురి జనరలు హాస్పిటలు ఎక్స్సరే ఇన్స్టిట్యూటునకు మార్చబడిరి.

ఆర్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కాలరా పార్టీటిమార్చుబడిరి.

టి. బాలకృష్ణన్ గారు చెన్నపురి మెడికలుకళాశాలలో పీసియాలజి ఆసిస్టెంటు ప్రొఫసరుగ నియమింపబడిరి.

భారతదేశస్థితి

స్వరాజ్యముచ్చిన భారతీయు
లోకరి నొకరు చంపుకొందురు!!

బ్రిటిషు వర్తకమునకు గలుగు నష్టము

మాంచెస్టరుగార్నియను పత్రికా ప్రతినిధి యొకడు భారత దేశమున కేలేంది ప్రాకిపంపిన యా క్రింది వ్యాసమును ఆ పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

బొంబయి, మే 14:— నేను భారతదేశమున కేలేందినది మొదలు దేశస్థితిగూర్చి వ్రాయుట కాలోచించుచుంటిని. కాని ఏమి వ్రాయుటకును నాకు నూటికి తొమ్మిది. తమ పని తమకుండి ఆపనిని తప్పి గ మాచుకొనునట్టి వారిని చూడవలెనని నాకు కుతూహలముగ నుండెను. దేశసమస్యలలో జక్కుకొని తిరుగులాడుచుండినవారితో కలసి సంప్రతింపట నా కష్టము లేకండెను.

బొంబయియందు దేశములోని యన్ని భాగములనుండి వచ్చుచు బోవుచు నుండు వారితముగ నుండును. నేను ప్రస్తుత మట్టివారు నలుగురతో మాటలాడుచుండుట తటస్థించినది. వారు రాజకీయములను గూర్చి మాటలాడుటకు కుతూహలముగ నుండినది చెప్పటకులేదు. కాని వారి ప్రసంగము నెత్తిన సమాధానము నొసంగుటకు ఆంగీకరించిరి. నేనుగ వీరిని వరింపలేదు. వారంతట వారే తటస్థించిరి. వీరితో మాటలాడ గా ముఖ్యముగ పోక యంశమును గ మనింప గలిగితిని. ఒకరును స్వప్రముగ నభిప్రాయము నొసంగకుండెనను సంస్కరణమునందల వారు మిక్కిలి యసంతృప్తి గలిగియుండినది నేను కనుగొంటిని. నేనీ సలగురితో పలుతావుల పలువిషయములను గూర్చిమాటలాడుట తటస్థించెను. కాని ప్రస్తుతము మనకు పనికి వచ్చు విధమున ఫలితాంశమును మాత్రమే యిట నివేదించుచున్నాను.

స్వారాజ్యము.

వారితో మాటలాడ ప్రారంభించినది మొదలు చర్చకు వచ్చినవాదముల గృహము ప్రతి ఆంగ్లే-ప్రాంతపునకును తెలిసియే యుండును. వాదములను సలహాలను చాలా భాగుగ నుండెను. వాదము లేవిధముగ నుండెను.

ఇంగ్లీషువిధానము స్వారాజ్యముపై నా భార పడి యున్నది. ఇంగ్లాండు మా యుద్దేశ్యములకు ప్రతిహేతులుగ నుండును కాబట్టి ఇంగ్లాండును ఆత యుండుకొనుటగాని ఇంగ్లాండునకు తోడ్పడుటగాని నివ్రయోజనమని వారు చెప్పిరి.

ఆలాగైతే ప్రతిదేశమును స్వారాజ్యముతో నుండునని యాలోచింపవచ్చును. మీరు మీ స్నేహితులయెడ, మీ సేవకులయెడ, సార్థపరులై యున్నారని మిమ్ము గూర్చి నేనేల చెప్పరాదు? ఒకటి నిజమైతే, రెండవదియు నిజమే. అయితే మనము చూడవలసిన విషయ మిది. ఇంగ్లాండు, ఇప్పటికిలేనీ, మునుపును - కొనుటకును, విక్రయించుటకును, ఇచ్చటకు వచ్చెను. ఇంగ్లాండు వర్తకపుటాది. అందు అనుభవము గాంచినది. ఏదేశమైనను భాగ్యవంతులుగ నున్న గాని వర్తకమును బొగుగ జేయవలసినది ఇంగ్లాండు అనుభవము వలన కనుగొనినది. మరయొక విషయమును కనుగొనినది, కనుగొనుచున్నది. ఒకరిని మించుటయు, ఆతనికని నీకును అనుకూలముగ నున్నదని నీవు తలచుచున్నకారము ఆతని చేయించుటయు మొదటకుకరముకాని వ్యక్తులకువలె, దేశములకు గూడ నీయుపాయములు పనికిరావని యెరుంగనగును. భాగ్యవంతుల సంఘములో నుండుట కుఖిలము, దేవువదము. అంగ్లేయుల కెల్లరకును, ఈయభిప్రాయములే యుండునని నేను తలంపనుగాని పాశ్చాత్యభిప్రాయమేదో సామాన్యముగ ననేకు లీ విధముగ తలంతురు. ఇంగ్లాండు భారతదేశమును సేవకురాలగ నుండునని నేను సమానభాగమురాలగ నుండుట కంగీకరింపకుండెననియు మీరేయిప్పుడు చెప్పియుంటిరి. మీ కిదిధముగ కొలదిసంవత్సరములక్రింద యనియుండిన, దానినివాస్తవ సిద్ధాంతముగ నంగీకరించి యుండవచ్చును. కాని ఇంగ్లాండు-వట్టి యనుభవజ్ఞురాలేగాక, ఆనుభవమును బట్టియు, అపజయములను బట్టియు గుణపాతము గ్రహించి క్రమక్రమముగా నావరణలో బెట్టుచున్నది. వలసరాజ్యములయెడ నన్య యింపజేసిన స్వాత్రముల నెప్పటికైనను భారతదేశమున కన్యయింపజేయక తప్పదని ఈపాటికి ఇంగ్లాండు గ్రహించుమనసింది. అది యనుగాక ఎంతటిక్రమముగ నట్లుచేసిన సంతకంచినది ఇంగ్లాండు కనుగొన గలుగును. నేటికిని మీరు కలసరాజ్యముల స్వపరి

పాలన నొసగుటకు ఇంగ్లాండులో విధిక సంఖ్యాకులు సంతోష పూర్వకముగ నిత్తునని నేను మనఃపూర్వకముగ నమ్మెదను. కాని మీలోమీరు తగవులాడుకొందురనియు, దేశము నరాజ్యమునకు మార్పు రనియు, అందువలన ఇంగ్లీషువర్తకమునకును, ఇంగ్లీషువారి రిచ్చట వెచ్చించిన సామ్యమునకు విపత్తుగలుగుననియు, వారు తలంచుచుండును. స్వరాజ్యము వచ్చినతరువాత మీయందు మమ్యకలసి పనిచేయుననియు. కావున నట్టిది సంభవించుట సహజమని వారు తలంతురు.

అదియునుగాక, ఇంగ్లీషు విధానమును గూర్చి మాటలాడుచుండు అది యేదో యొక పే ను భూతము వలె నున్నట్లు లేక ఇంగ్లాండులో ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వ మను ప్రారంభికావమో వ్యవహారములను భరించుచున్నట్లు మీ రభిప్రాయపడుచుండుట నాకు విచిత్రముగ నుండును. ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము ఆ నేక వ్యక్తుల యభిప్రాయముల ననుసరించి యుండును. వారు మీ వలె, నా వలె, నుండును. వారి విధానమువలన మా వ్యవహారములను మీరు చూచుకొనుట కాటంకములు కలుగుటో, మీరు నిరాకరణము నవలంబించియుండుట యుక్తమేయని నేనును ఆంగీకరింతును. కాని అచ్చటివాస్తవ స్థితినిజాదినవారు మీకనుకూలరుగ నే యున్నారు. కాలముగడచుకొని, మీకనుకూలత యొకరు మోయును. ప్రస్తుతము ఒక వేళ అంతయు మీ కనుకూలముగ కన్పింపవచ్చును, అప్పటికై నను మీకనుకూలమగుట నిశ్చయమని నేను వారితో బలికితిని.

మేము మాటలతో తృప్తి పడవారము గాము. కార్యముల బట్టియే మేము స్వభావము నెరుంగుదుము. వారినడవడి యొకరుకును మాకు ప్రతిహేతులుగ నున్నది. అయితల మీ చేయించునని వారు ప్రశ్నించెరి.

సంస్కరణములు.

“ఆచరణములేమను మనకేల? మిమ్మాడించుటకు సాధనముల కావెదను. సంస్కరణములను పరికించుదు”

మేము ఎందులకై నీరీక్షించుచుంటిమో ఆప్రశ్నకే మీరు ను వచ్చితిరి. జ్యోతులవాడేనండి మీ ప్రాణములను తప్పించుకొనుటకు మీరు మోసపోయి మవనరమయ్యెను. అందువలన ఆధయముతో 1917 వ సంవత్సరమున వాగ్దానము జేసియుండిరి.

“అయితే జర్మనులు ఓడిపోయిన యెంతో కాలమునకు గాని ఆచట్ట మామోదింపబడి యుండలేదే! వాగ్దానము చెల్లించకుండుట కులభాగ్యమే గదా”

“ప్రపంచములోనందరు పరిభవించు రని మీ రట్లుచేయలేదు. భారతప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను సాధ్యమైనంతవరకు తమ కిఫాయతులందు తగింపుచున్నారని యుండుట నిశ్చయమని మాకు తెలిసియే యుండును.”

“ఆసహజమని నిరాకరించిరి. చట్టమునివేదికకన్న భాగుగ నుండలేదా!”

“అంతయు అట్లపోసమే తప్ప మరేమియు లేదు. కానన సభలకు నిజమగు అధికార మేమియు లేదు.”

“మీరు వానియందు ప్రవేశించి తోడ్పడియుండినవో, మీరు కోరునంత యధికారము నవి యొనగెడివి. వానిని బహిష్కరించిన, అవి మీకోరికలను నెరవేర్చునని మీ రట్లు తలంపగలరు? కాని కాననసభలే యేల మీరినిపయములనుగూర్చి యాలోచింపుడు. వరునైదుసంవత్సరముల క్రితము నే నీదేశమునకు వచ్చినపుడు స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలన్నిటిని ప్రభుత్వ అధికారులు “ముఖ్యముగ యూరోపియనులు - మామచుండిరి. అవి వారియధీనమున నే యుండిన. ఇప్పుడంతయు మారినది. ఆస్పియు భారతీయులవర మైనది. వారిలోననేకులు ఎన్నుకొనుటచేసినవారు అధికారలేరులే. కార్యనిర్వాహక కర్మములో ఒక్కభారతసభ్యుని నెప్పటికైన నియమించిన యూరోపియనులు మండిపడి యాగ్రహము చెందెడివారు. ఇప్పుడు ప్రతిరాష్ట్రమునందలి కార్యనిర్వాహక కర్మము నందు ను సగము మంచి భారతీయులున్నారు. మంత్రులందరు భారతీయులే. రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహక కర్మములందరిక సంఖ్యాకులు భారతీయులు రాజకీయవిధి కార్యనిర్వాహక కర్మమునందు సయితము భారతసభ్యులు యువులున్నారు. మొన్నటివరకు, ఒక రాష్ట్రమునకు అధికారిక నింక ప్రభువుండెను.”

“ఇదంతయు అట్లపోసము. మీరు గర్హులను కార్యనిర్వాహక కర్మములను భారతీయులను నియమించినవ, ఎవరిని నియమించినను మీరు నిమిత్తము లేరు. వారిని నియమించగానే, మీరు కోరినప్రకారము వారు ప్రవర్తింతు రని మీరు గట్టిగా తెలియును. మీ యాటలను సాగించుకొనుటకే మీ రీయుపాయములు బన్నుచుంటిరి.”

“అట్లు మేము చెప్పినప్రకారము చేయువా రుండవలెనని కోరినది వాస్తవమే యగునో, నర తంకరనాయరు లట్టి వాడు కాడని మీరు తెలియును. మీరు సింహాకంఠే దేశభక్తుల! దృఢదీక్షుల!”

“మేము ఆయనకంటె ఎక్కువ దేశభక్తులమనిగాని దృఢ దీక్షులమనిగాని చెప్పకొనుటలేదు. కాని యీ యుద్ధోగములు కఠినోపాయము లగుటచే, వానివలన సుపయోగము లేదని మాత్రమే మా యభిప్రాయము.”

“అయితే ఇంగ్లాండు తన సదుద్దేశ్యములను రజావుచేయుటకు మీకేమి యొసగిన భాగుగనుండునని మీరు తలంచెద?” రని నేను అడిగితిని.

“అదిగో, ఒకగుట యనుపదము నుపయోగించుచున్నాడు!! మేము మా సహజస్వత్వములను కోరుచుంటిమనియు, మా కొక రొసగనక్కరలేదనియు, మేమే తీసికొనుటమనియు మీ రింకను గుర్తింపకున్నారు.”

అధినివేశ రాజ్యముల స్వపరిపాలనము

“సరి: అట్లుయిన, ఇంగ్లాండు మీయెడ నభిప్రాయముతో ప్రవర్తించుచున్నదని రజావు చేయుటకు ఏవిధముగ విధానము నవలంబించుట యుక్తమని మీరు తలంచెదరు?”

వారు కోరెము నే పాలోచించి యిట్లనిరి: “మాకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును జాతీయసేనను వలసరాజ్యములలో సమాన స్వత్వముల నొసంగుము.”

వారు కోరునది యిదియే. అందువలన మనము వారికి అధివేశరాజ్యముల స్వపరిపాలనము నొసంగవలెను. అట్టి స్వపరిపాలనమే గాక మరొన్ని యవకాశములను గూడ నొసగవలసి యుండును. భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక విధానము విదేశీయ సరంజాధికారవర్గము ఆధీనమున చాలవరకు. భారతీయుల యభిప్రాయము ప్రకారము సంపూర్ణముగ నున్నంతకాలము తమకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమున్నట్లే తలంపరు. భారతప్రభుత్వాధీనమున నుండే ఆర్థికవిధానమునే భారతీయులు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యముగ ఒరిగజేతురు. జాతీయసేనయన, సేనయంతయు భారత ప్రజాభిప్రాయ ననుసరించి యుండవలెను. కలసరాజ్యములలో సమానస్వత్వములయెడ, మన కధికారము లేదు. మనకు వానియెడ సానుభూతి యుండినను ఉపయోగము లేకున్నది.

అంతట నేను వారినిట్లుప్రశ్నించితిని: “మీ ప్రభుత్వము ప్రము సుపయోచితముగనున్నది. కాని మీరు అధినివేశరాజ్యస్వపరిపాలనమును కోరుదురా?”

“అవును. మీరు న్యాయమార్గావలంబయై తిరిగి, ఏల యొగగరాదు?”

“నేను నైన చెప్పినట్లుల మీరు స్వపరిపాలనము లభించినచో, ఒకరి కుత్తుక లొకకు కోసికొందు రని వారు కొంచెము సంజేహించురు. వారిసంజేహమున కెవకాశము లేదని నేనును చెప్పజాలను.”

“మీలో మే మెవరి కుత్తుకుల నొకరము కోసికొందుమో లేదో, ఆవిషయము మీకేల? మాతంలాలు మేము పడెదము.”

“మీరు మీరు స్వము గలిగించుకొను సందర్భమున, మే మిట్లు వర్తకమునందు వెచ్చించినసామ్యముకు విపత్తుగలుగును. వర్తకమునకు స్వము గలుగును. అందువలన, ఎవరికైనను లాభముగలుగుటో, మాకు స్వము సంభవించినను, లాభము కలుగుటకు మారుగ, స్వమే గలుగు సందర్భములలో నట్టి త్యాగమునకు బూనుకొనుటవలన నుత్సాహ ముండనేయుండదు.”

“మీరు చెప్పవారములు కారణములేగావు. ఇంగ్లాండు తేనుము మ మృణాదియుంచుటయందే గలదు. ఇంగ్లాండును బలవంతచెట్టినపుడు గాని, అట్టి కార్యములను స్వతస్సిద్ధముగ బూనుకొనను.”

“మీ కట్టి పభిప్రాయములు దృఢముగ నాటుకొనియుండ నే నెంతచెప్పినను, ఎట్టివాదములను జెట్టినన, ప్రయోజన ముండదు. మీవిత్వాసమును చెదరగొట్టుటకు నే నిక ప్రయత్నింపను. కాని మీరు వాస్తవముగ నేవిధముగ తలంతురో, ఆ యభిప్రాయములను మాత్రమే నేను కనుగొందును. నేనిప్పుడు ఆడుగ బోవు ప్రశ్నకుమాత్ర ముత్తమిండు. దౌర్జన్యహీనతపోయినరాకరణమువలన నేమైన లాభము కలుగునని మీరు లెంచుచున్నారా?”

“ప్రజావల్లిపవృత్తియందు గలిగినమార్పును కనుగొంటిరాదా?”

“దానివలన అట్లగుట సంభవించెనని మాత్రము నేను కనుగొంటిని.”

“అయ్యో, కట్టెలుబలుకుడు. విదేశపరిపాలకుల సమ్మతి మున నింత కాల మింత గొప్పయ్యగ్యమును ఇంత పెద్దదేశము నందు నీకొలదిపాటి యల్లదలతో నైనను. మరెవరైనను గా గించి యుండగలుగుదు రని మీరు నిశ్చయ నమ్ముదురా?

చలబారునందు ప్రత్యేకపరిస్థితులు ఉండినవి. అందువలన మలబారును కడలికెట్టిన్, ఈ మాత్రము మరొకచోటను జరిగి యుండవలసి నేకును మనఃపూర్వకముగ నమ్మెదను. కాని యందులకు చెందు కారణములు గలవని నా యభిప్రాయము. ప్రభుత్వమువా రోర్పువహించియుండుట యొక కారణము. రెండవది, ముఖ్యమైనది, గాంధీగారి యనన్యసామాన్యప్రతిభ. కాని ఆ పలుకుబడియు, ఆ జనవశికరణక్రియ, చాలకాలము నిలువ జాలవు. గాంధీగారిమాటలు! కొంచెము ప్రాతబడగానే, ప్రజల కవి మామూలు మాటలవలె నుండును-మరల కోరిముచ్చినపుడు ఎగ్గుటికలెనే, ప్రపంచములోని యితరులవలెనే వారును దౌర్జన్యమునకు గడంగుదురు.

దౌర్జన్యము నెల్లకుండుట

అంతట వారిముఖమునం వొక విధమగు మార్పు చూపట్టెను.

“కాదు, కాదు, మమ్ము మీరు నిరాయుధుల జేసితిరి. మా మంగటిమిని మీరు చంపితిరి. మాలో మేము కగవులాడు కొందుము. ఒకరినొకరు కొట్టుకొందుము. కాని యద్దము చేయ జాలము. ఇంగ్లీషువారు తొలుత యాదేశమున కేతెంచినపుడు యద్దము చేయగల జాతులు ఎన్నియుండను !! ఇప్పుడే? సిక్కులు, గుర్ఖాలు మాల్రమే యున్నారు. మిగిలినవారినందరను నిర్వీర్యుల జేసితిరి.”

“మీరు చెప్పినదంతయు, ఎంతచోద్యముగ నున్నదో కనుగొంటిని. యద్దముచేయుటకు తగినకారణ ముండినచో యద్దము చేయదగును. మీరింతదురము మాటలాడిన వానిలో, దౌర్జన్యభావ మధికమగునన్నది. దౌర్జన్యమునకే మనము వచ్చుచుంటిమిగదా?”

హారంతట దిగ్గురు జెందిరి. దౌర్జన్యమును మాటకే వారందరు దిగులాందిరి. ఒకడుమాత్రము అహింసను గూర్చి నొక్కచెప్పెడివాడు. అహింసను ప్రేమించుచుండెను. అంతట యాలోచించుకొని ఆత డిట్లు చెప్పెను: “బాధానుభవము లేకయే యేమిద్యమము గాని జయము పొందిజాలదు. మన కట్టిబాధ రెప్పటికైనను తప్పవు.”

హయ్యా స్నేహితుడు మంచివాడు, కల్లకపట మెరుంగని వాడు. ఎక్కువ కోపముచచ్చిన ఎదిరి వారి వెండుక నొక దానినిబట్టి లాగునెమో. కాని ఆతడు దీనిని చదివిన పరాభవ మని యెంచును. ఆక్షేపణ జేయుట యవసరమని ఆతనికి తోచినపుడు ఆతడు నిష్ఠురముగ నొక రుపాకిని చేతబట్టుకొని దారిలో కనిపించిన పోలీసువానిని కాల్చి తానును ధైర్యముగ ప్రాణమును అర్పించుకొనును. దేశముకొరకు అర్పించుకొంటి నను సంతోష మతని కుండును.

నా భారతమిత్రులు దీని చదివితే, నేను వారివారములను సరియైన భావమున ప్రకటింపలేదని కినుక వహింపకచ్చును. ముఖ్యము గనునింపకలసింది వారిభావములు, ఉత్సాహమేగాని వారివాదములుగావు. నాతో మాటలాడినవారు తీవ్రమగు సభిప్రాయముల గలిగియుండి రని నాజ్యోగమువలన కనుగొనగలుగ నెమో? ఆయభిప్రాయముతోనే నేనిట్లు వ్రాసితిని. కాని వారందరును యూరొపియనులయెడల మిక్కిలి స్నేహభావమున మెలగెడివారని మాత్రము జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. బొంబయి నగరము భూతల స్వర్గములలె రమ్యముగనుండును. వీధులలో బోవువారికి యూరొపియనులయెడల ద్వేషమేమైన నందునా యని జాగరూకతతో నేను జూచుచుండును.

ఇవి నా మొదటి యభిప్రాయములు. వీనిని వ్రాసిన తరువాత అనేక రాజ్యాంగ వేత్తలతోను పత్రికాధిపతులతోను కలసి ప్రసంగించితిని. అందరును స్నేహభావమున నున్నారు. ఏదైన నొకమార్గమును ఆశ్రేయింపనగునని అందరును ఉద్విగ్ధులగుచున్నారు. కాని నా మొదటి స్నేహితులు వర్ణించినంతకన్న, వీరి మార్గములు కష్టముగనుండునని యనుభవమువలన తెలియగలదు.

విల్గును హత్య

విల్గునుహత్యనుగురించి డివెలరాగారు గావించినప్రకటన ను నిఁదించుచు అలస్తర్ ప్రభుత్వమువారు మఱియొకప్రకటనను గావించిరి. దెల్పాబ్దు “నరక” మగుటకు డివెలరాగారి యనుచరులే గాని అలస్తర్ ప్రభుత్వమువారు రెంతమాత్రమును బాధ్యులుగారని ఆప్రకటన వెలుపుచున్నది.

భగవంతుని కవకాశమిచ్చుట

(జేమ్సు జగ్లన్)

జేసోవాసమావేశమున నొక విచిత్రమగు వాక్యము పలుకబడెను. “భగవంతుడు స్వర్గమున నున్నాడు” అని లాయడుజార్డి గారు నడివిరి. విరోధా తాంత్రికులందఱును, బల్లెముచే పొడువబడినటుల ఆక్రందింపబడగిరి. నిమోక్షి తములగు గట్టలనై నుడి శాంత్యైకాధముగ నడిపొయిమేమో యని వడకుచుండిరి. తామప్పుడే గొప్ప గొప్పవైద్యముల తయారుచేసుకొని యుండుకొనిన భవిష్యత్పూర్వ గాఢములు పోవునేమోయని భయపడుచున్నారు. ఆయధనియమువలన గలుగు సంక్షోభముల వారినభవించుచున్నార. విరోధా పరిశ్రమయగు ద్వేషము, దివాలాదీయనని భయపడుచున్నారు. పడిపోయిన యూరపురాష్ట్రములు తమ విచ్ఛిన్నకరవాలములను నాగలికట్టులుగ మార్చి, సర్వగ్రామభేలమును నేర్చుకొనలేమో యని భయవిహ్వలగుచుండిరి.

“భగవంతుడు స్వర్గమున నున్నాడు” అని రాజకీయ ప్రకృతి నింహనాద మొచ్చెను. ప్రానింగు, టూప్టు, వెక్సిపు వాడబాండు మొదలగువారి సుభాషితముల నన్నిటిని యొకరువుట్టి ఉపమానములుగా నిమ్మచున్న ఈలేడే నైతాను ట్టు మిగిలిన యూరపియను తాంత్రికులు కొలాహల మొనర్చుచుండిరి. అయినను దేవుని గురించి చెప్పవలసినది కొంచెముగలదు. భౌతికప్రపంచమునకును, భౌతికవ్యక్తికిని, నైతానునకును యూపు చాల యత్నకాశము నొసగెను. ఈ మూడు పితాచములను యూరపు చాలకాలమా గాధించెను. కాని అని కామితార్థముల నీయలేదు. వానిబలము తగ్గినచోలని సాత్వికతను మధికమగుచున్నది. విరోధా పీరితో వినుగుజెందెను. భగవంతునకుగూడా నొక యవకాశమిచ్చి జూచినయెడల యుక్తము గాదా యని ఆలోచించుచున్నది.

టూల్టూలు చిత్రపటము

భగవంతుడు చాలా విచిత్రమగా ఉంటాడు. దేవుని ముగ్గురు ప్రతిపక్షులును ఎంతకుళులలో ఈయన అంతసామాన్యముగా నుండును. అముగ్గురియొక్క “ద్వేష” సిద్ధాంతము చాలా చిక్కులు చిక్కులుగానుండి ఆర్థము జేసుకొనుటకు గూడ రుస్సాధ్యముగనుండును. మనమోక్షమున కది యుపయోగపడలేదనియు, పడుచుండుటలేదనియు, పడజాలదనియు మాత్రమే మనకు తెలియును. భగవంతునిసిద్ధాంతము చాలాసులభముగనుండి మూడుమాటలలోనే ఇమిడియున్నది. “ఒకరి నొకరు ప్రేమించును”. భౌతికప్రపంచము, భౌతికవ్యక్తి, నైతాను వీరు ముగ్గురును తమ సిద్ధాంతము నెప్పుడు, ఇంతకుప్రముగ, “ఒకరి నొకరు ద్వేషించును” అను మూడుమాటలలో నిమిడ్చి దెలుపజాలకపోయిరి. కాని, వారి సర్వోప సాధ్య సములును, పుస్తకముల నన్నిటిని, యొడంబడికల దన్నునేజులను అన్నిటిని నీ నీళ్లలో వేసి బాగుగా నుడకపెట్టినయెడల నీసారమే బయలుదేరును. టూల్టూలుయొక్క “వార్ ల్యాండు పీస్” అనుపుస్తకమును చదువుము. యూరపునందు ప్రస్తుతము పరిస్థితులలో భౌతికప్రపంచము, భౌతికశరీరము నైతానులరూపమందు సరిగకల్గింపబడెను. క్రొత్తము కాపట్యము తప్పులు అను మూడు పితాచములే ఈ రూపముననున్నవి. వీరియధీనమున ఆధమము 50 లక్షల వైద్యములు వేతనమునందుండిరి. వీరియధీనమున 5 కొట్లవైద్యములున్నను క్రొత్తమింకను ప్రబలునేగాని వేరుకాదు.

ప్రపంచము భౌతికశరీరము, నైతానులకంటె దేవుడు నిజముగా జూచినయెడల చాలచవుక. ద్వేషము ఘోరమగు గిరాకీ. దాని కేమియు ధగలేదు. విరోధా నిశ్చయ చిత్తముతో భగవంతునికాదును నుచ్చరింప గలిగినయెడల ప్రపంచమునందు మారణ శంఖదృశ్యమగును. ఇతరులు మాయెడ జేసినతప్పులను మేమెట్లు తుమింతు మేమెగర్చినతప్పులగుడ నట్లేక్షమింపుము. ఈవిధముగా భగవంతుని ప్రార్థించుటను నైమూడుపితాచములను అసహ్యించుకొనును. యూరపుక్షమింతుటకన్న యూరపును నశంప జేయుటయే యుచితమని: “అనియనను. ఈమూడు కర్మలతోడను ద్వేష” సిద్ధాంతముతోడను యూరపువినుగు జెందెను. “ద్వేషమే” యూరపునకు పాపాణము. వాంతులతోగూడినవో భోజనము నెట్లో దానినిగూడ నట్లే నిరాకరించుచున్నది. భగవంతుడు నిర్ణయించు విధానమును అకలంబించి జూచుటకు యూరపు నిశ్చయించుకొనెను. (లండను డెయిలీన్యూస్)

హిందూబాలికా సంస్కరణాలయము

‘హిందూయువతీ’ పత్రికాధిపురాలు శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—వేశ్యాసంస్కరణ నిమిత్తము నే బూనినకార్యము ఆంధ్రలోకమునకు తెలిసియే యుండవచ్చును. ఏతేతులము నుద్ధరించి ఏవ్యామగు వృత్తిని మాన్చి నిష్కళంకమగు జీవితమును గడుపునట్లు వీలు కలుగజేయుటకై చన్నపురియందు 1/10 ఆలంగాతప్పిల్ల వీధియందు హిందూ బాలికా సంస్కరణాలయమును నెలకొల్పినవామను. ఈ ఆశ్రమమున వేశ్యాకుల జనితమైనపిల్లలకు చేతిపనులను చక్కని బుట్టలు, తీగలు, చాపలు, ముఖ్యముగ రాట్టముమీద నూలును వడకుట, నేయుటయు నేర్పబడును. ఒకటవై నాధారపడక స్వతంత్ర జీవనమును జేసుకొని హాయిగ బ్రతుకుటకు అనుకూలమగు వృత్తులు నేర్పబడును. ఆశ్రమశిక్ష పూర్తి అయినపిదప పిల్లలకు యోగ్యులగు వరులను వెదకి వివాహములు జేయబడును. ఈ ఆశ్రమము పెద్దకెద్ద నాయకుల పోషణ ములో నుండును. కాన ఈ యవకాశము నుగయొగించుకొనవారు వేశ్యాకన్యలను 7 ఏండ్లలగాయితు 12 ఏండ్లు వయసు గల పిల్లలను ఈ ఆశ్రమమునకు పంప ప్రార్థితులు. రైలుఖర్చు పిల్లలకును పిల్లలను దీనుకువచ్చి వరల వారి స్వస్థలమునకు బోవు ఖర్చులను మేమే భరించెదము. ఆశ్రమములోజేసే పిల్లలకుచితముగ భోజనపదార్థులను గలుగజేసి సర్వవిధముల చాచి కెట్టి లోటు లేకుండ కాపాడెదము. కాన జీవనోపాధిలేక పిల్లలను విక్రయించుకొను వారును అట్టి పిల్లలనుకొని నీచపురుషవృత్తిలో ప్రవేశపెట్టు దలంచుకొనువారును ఈ యవకాశమును గైకొని తమపిల్లలను ఈ ఆశ్రమమునకు బంప ప్రార్థితులు. ఆటపూజలను బట్టించక పూర్వమే పిల్లలకు పిల్లల తిల్లలకు ఈ యవకాశము గలదని తెలియజేసి భారతజీవోభ్యుదయమునగూరు పెద్దలందరును ఈపవిత్ర సందేశమును వారల కందజేసి ఈ ఆశ్రమమునకు పోవుటకు ప్రోత్సహించుటకే వృత్తిజెందక గదుపాచుములును గలుగజేసి అట్టిబాలికలను బంపిన యెంతయు కృతజ్ఞురాలను అపుడపుడు తమ పిల్లలనువచ్చి జూడవచ్చును.

వేశనాభివృద్ధికోరకు అస్త్రేలియానుండు రైల్వే, తపాలా తంతీవార్తలు తెలిపినకాఖల యుద్వోగముల సమ్మతజ్జీరి.

నోటీసు

ఇందు మూలముగా అందరికి తెలియచేయుడము ఏమనగా:—

నూటు నెం 2523/1922.

వాది: గొట్టల త్రికాంతమ్మ
ప్రతివాది: గొట్టల నాగయ్య, బెజవాడ. (కృష్ణాజిల్లా)
సదరి ఈ దావాలో బొంబాయి హైకోర్టువారు ప్రతివాది ఆయన నాగయ్యగారి తాలూకు బెజవాడ జగ్గయ్య పేట గ్రామములలో నుండే ధీరచరాధులను గొట్టల నాగయ్య గారు అమ్మకుండానున్న ఇతరులు కొనకుండా నున్న ‘ఇన్ జక్షన్’ ఆర్డరు ఇచ్చివారు. కనుక సదరి ఆజ్ఞలను వారు అమ్మరారు. ఇతరులు కొనరారు. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా నడిచినయెడల చెల్లనేరగని ఇందుమూలకముగా తెలియజేయడ మయినది.
ఇట్లు,
వాది: గొట్టల త్రికాంతమ్మ.

ఎలూరు ప్రి॥ డి॥ ముననబు కోర్టు

ఫయలు O S. 229/1922

వాది: { శ్రీరాజా వెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరు జమీందారుగారు.
ప్రతివాదులు: { 1. యినగంటి సరిసిహ్యారావు
2. యా. శోభసాధిరావుగారు
3. యా. మాధవరావుగారు

ఈ నెంబరు వాది గారు ప్రతివాదులగార్ల పయిని రూ 314—11—11 లు దావా దాఖలుచేసివారు. సదరి ప్రతివాదులు 26-7-1922 వ తేదీని స్వయముగా గాని వకట ద్వారా గాని హాజరు కానియెడల వారి శరోక్షుండు దావా దీక్షి కాబడు నని యిందమూలముగా తెలియజేయడమయినది.
ఎం. వియ్యన్న,
వాది తరపున స్టేడరు.

సహాయనిరాకరణముపై దాడి

కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు.

పెద్దచక్రములో ప్రసంగించుట

ఈ కుట్రలను నీడకము చేసిన ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు గా. వి. యన్ శ్రీనివాస కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

పాపములనుగూడ పర్యవేక్షించు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు వారు విందొసంగిన తరువాత ఆర్థికముగ నుపయోగించు

భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధియై ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు

భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధియై ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

ప్రపంచమునందు భారతదేశములో భారతదేశము

భారతదేశము, భారతదేశము, భారతదేశము, భారతదేశము

భారతదేశము, భారతదేశము, భారతదేశము, భారతదేశము

కాలయాపనమునకు వీలులేదు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

నిరాకారమునకు వీలులేదు కాన్సేగారి ఆస్తినిగూడ పర్యవేక్షించు

పకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరము గాని మరెవరైనా గాని పంపునపుడు తమ చందా

ముఖ్యగవనింపు (294)

యోగ్యతాపత్రములు

సేను పేగుల సంబంధమున వ్యాధి 7 సంవత్సరములముందు

ఉజ్జయిని 28-9-18 ఎల్. సి. కపూర్, రేట్ ప్రాసెసర్.

నామకరణము

PART 1

జన్మనామకరణము పుట్టిన తేదీ నేరమునుగూడ లేదు సంత

వనావధినరస్పరిలా

రక్తసీమన రక్తముయొక్క పరిమితినిగూడ పర్యవేక్షించు

విలాసము పి. డి. సావంత్

నర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్ట్రేషన్)

రేలుబట్టి తక్షణము ఈ పత్రమును వాడిన విషయము తీసివేయుటయొక్క భార

చిరునామ: రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం. 44 సంఖ్యయ్యన పి.డి, మద్రాసు

మలయచందనము

గనేరియా అను పేరతోగూడ పర్యవేక్షించు

పద్యము లేదు. వివిధరీతిలో పాత్రలు, ఎటువైపు, ఎటువైపు, పచ్చ, అను మూడు

గంధార్వ పార్వతి, రాయచం. (గోదావరిజిల్లా)

(3081) "కత్తికట్టలు"

పెద్దకత్తి కత్తి అయిన పాదములను, పాదములను

పెద్దకత్తి కత్తి అయిన పాదములను, పాదములను

పెద్దకత్తి కత్తి అయిన పాదములను, పాదములను

పెద్దకత్తి కత్తి అయిన పాదములను, పాదములను

పెద్దకత్తి కత్తి అయిన పాదములను, పాదములను

చుట్టూ పొలములు

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

అయింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

ఈ కాలమునా కర్మావధములు చే నుండుట కాకుండా కావలసి వచ్చు లోకులకు అతివృత్తికామున నున్నది. క. విశ్వాక్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారువీధి రంగూను, బర్మా.

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు కౌశధము. మనదా ములము, ముత్య, కలవడిమి, మలబద్ధిము, అకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలకోగము, వృష్ణులము, శిశువులము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధి క్షమ నిచ్చుచు బలమును కలిగించుచు ఉచిత మానకోటికి గొప్ప కరప్రసాదము. 20 దినముల కౌశధముల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

కర్మావధములు:—మా కాలావధముల పోకర్కారమై వాగుకోరుటలే మద్రాసు, వెంకటేశ్వరవీధిలో మా ప్రాంతిని తరచియున్నాము. కర్మక ఎల్లరు (పోర్చుగీసు మొగుల కోరికము. వి. పి. అర్జును మద్రాసు ప్రాంతినిండి కంపబద్ధము. (301-591) సారస్వత వెంకటాచల కండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మొనూరు

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

కలరా వ్యాధిములు

మాకలరామందులు అనేక మునిసిపాలిటీవారిచే పొగడబడియున్నవి.

ఈరాజధానిలో ఈకలరావ్యాధిత్రై యుపయోగింపబడు మందులలో నెల్ల మాకలరామందులు శ్రేష్ఠమైనవని ఖ్యాతమహించెను.

మామందులు కలరావ్యాధి తగ్గింపునకు సమర్థవంతము. మేము అనేక వేలజకలకు ఇచ్చిచూచి దీనిమహిమను తెలిసికొని యున్నామనుట అతిశయోక్తిగా నెంచకూడదు. పసిబిడ్డలు మొదలు వృద్ధులఁజూత అందఱును, కర్మిని స్త్రీలకు కూడ వీనినపయోగింపవచ్చును. ఇతరమందులవలె నివి మాత్రమును బంధించుట మొదలగు దుర్గుణములకు వోటివ్వవు.

కర్పూరాద్యర్థము 6 బొమ్మల సీసా రూ 0-12-0 } కలసి ఒకసెట్టు రూ 1-2-0
విషూచి సంజీవని మాత్రము 12 0-6-0 }

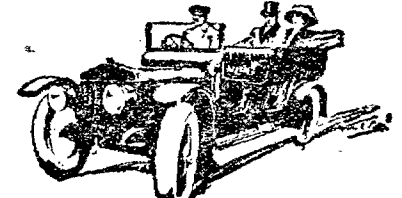
తంజివిలాసము. పండిట్, మద్రాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము. 41, ఆచారప్పా వీధి మద్రాసు.

ఆయుర్వేదము

ఆయుర్వేదమున మత్స్యశాస్త్రము వహించిన మహాధర్మజాది దివ్యోపనిషత్ సమీక్షనముచేతను మూరికా రాజ్యముల చేతను తియ్యబడుచున్నది. ఈ సిద్ధావధము అమాత్యులందుముం చెడి లోకములను, కథకులగుగాని వైద్యము వలనగాని గలిగెను అన్ని ధర్మములైన గోములను హరించును తీర్ణకోశము నందు గల యజ్ఞులను స్వస్థపరచును. తీర్ణించిన జ్వరము, కాశ, క్వాళలు, శుల్కగోగములు, కూలలు, చర్మి (వాంతి), ఆకుచి, మధుమేత్తము, అప్తమేత్తము, రక్తమేత్తము, రొమ్ముగొని లోకములు వెయ్యెల నుభవ్యాధులు, కుషువు, అతిమూత్రము తిప్పు తిక్కిన సమస్తవ్యాధులను నివారణ చేయును. కల సీసా 1-1 రు 1-0-0 లు మాత్రమే తిపాలాఖ్యులు ప్రత్యేకము.

సోల్ - (పోప్రయిటరు, ఆర్యాయుర్వేదావధనిలయము, కాకినాడ

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై స్టేషిక్లెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (II)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1007, Kilpauk Madras

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట అనవ: స్వజ్వరముల తక్షణ బరితీర్పు దివ్యావధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
 2. మధుమూత్రభంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, కుక్కనవ్వుము, కుసుమలోగముల నిర్మూలము చేయు సంజీవినీ సుధ తులం రు 15.
 3. సిద్ధ మకరధ్వజ: ఆ కాల జరా ప మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పొ. రు 4.
 4. శంకరతైల: కుష్ఠ చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అనలాస్త్రము రు 1.
 5. మంత్రకవచమ్: మహా ఋషిప్రాక్త కన్యసిద్ధిదాయక మంత్రావళిసామునిక ప్రత్యేక. తావేజు 8 అణాలు.
- ఈ కేటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, (182) మేనేజింగ్ ప్రొఫెయిటరు. మెస్సర్లు, వి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

కుష్టు రోగ నివారణ

యోగ్యతాపత్రములు (878)

కుష్టురోగములు నివారణ కాకుండా అనుభవముతో వ్యాధి నియంత్రితమకొనెదరు! కేసు 18 సం॥ ముల నుంచియు కాన్పి హేతులు కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచియు, వైద్యము స్వర్ణభానములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణ" నేనించి రోగవిముక్తులమై చాలగుఖముగా యున్నాము. N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేర కృష్ణబెల్లె: అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో వీనినినించిన దివ్యావధము లేదు గణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణ" ఘనవిని మాయ కుష్టు రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. బాగ్రత్త. ఒక గెం దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు దివ్యా రూ 5-0-0 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (8888-878) కొత్తపేటపొట్టు. (గోదావరి జిల్లా)

„Everybody's favourite Toilet Kamini oil & Otto Dillabhar Sold Every where."

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుశ్చైవతో ఉండి రాకముననే త్వరపడుదు. ఉడికచ్చుట మొదలు వెట్టివెయ్యడం వెంటుకలు పొడవవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెట్టుదు.

ఇది విజృంభణ చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మన్నను, కరో మాంద్య మన్నను, యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనమును గల్గి పట్టు పతి నుండి మెరుకైన చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తిలమానే నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన కేయును.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము ప్రక్రియించబడుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మకా రందరివద్దనున్న; కరవ అమ్మకా రిజిస్టరు గూడ దొరకును. శ్రేయస్సు.

సోలు యే దెంట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్

కెమికలు కంపెనీ,

155 హమ్మమకీడు, బొంబాయి (126)